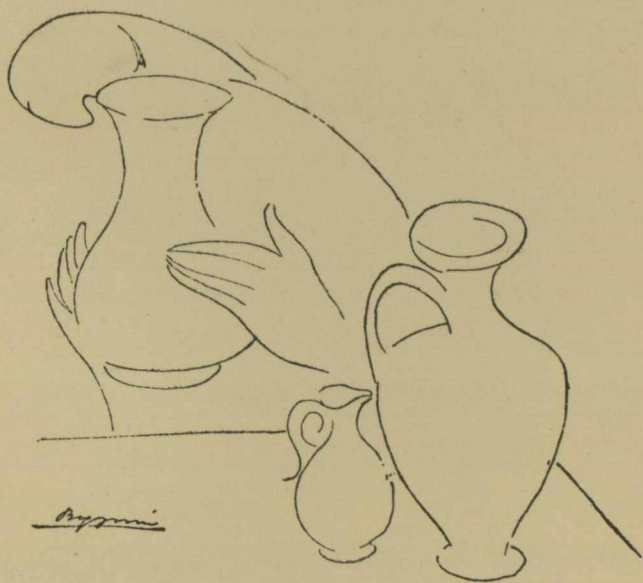

ΠΡΟΣΠΕΡΟΣ

Εκδοση Λογού και Τεχνης
του Βρεταννικου Συμβουλιου

ΚΕΡΚΥΡΑ

φυλλαδιο ογδοο

ΧΡΟΝΟΣ 1953

προσπερος

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ

Τ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΑΤΟΣ
FRANCIS KING
ΛΙΑΝΑ Μ. ΔΕΣΥΛΛΑ
Μ. Ι. ΔΕΣΥΛΛΑΣ
ΤΑΣΟΣ ΚΟΡΦΗΣ
Μ. ΑΣΠΙΩΤΗ
Π. Γ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

Σ' αυτο το τευχος:

- α) Ο Προλογος της Δ! Πραξης απο τον «Ερρικο τον Πεμπτο» τον Γουιλλιαμ Σαιξπηρ.*
- β) Οχτω ποιηματα του Σ. Νικοκαβουρα.*

ΠΡΟΣΠΕΡΟΣ

φυλλάδιο ογδοο

χρονος 1953

WILLIAM SHAKESPEARE

Βασιλίας Ερρικος ο Πεμπτος

Προολογος της τειαρτης πραξης

ΦΕΡΤΕ στὸ νοῦ σας πιά κείνη τὴν ὥρα
Ποῦ ἓνα συρτὸ μουρμούρισμα καὶ τὸ σκοτάδι
Γεμίζουν τὸ πλατὺ δοχεῖο τῆς χτίσης.
Ἐπὶ κατασκήνωση σὲ κατασκήνωση,
Ἐνάμεσ' ἀπ' τὴ ρυπαρὴ μήτρα τῆς νύχτας
Τὸ βουητὸ κάθε στρατοῦ μόλις γροικιέται
Ἔτσι ποῦ οἱ στυλωμένοι ἀκοῦν σκοποὶ ὁ ἓνας
Τὸ μυστικὸ ψιθύρισμα τῆς βάρδιας τοῦ ἄλλου.
Ἐμὴ μιά φωτιά σ' ἄλλη φωτιά ἀπαντάει
Κι' ἀνάμεσ' ἀπὸ τὴν ἀχνόφεγγές τους φλόγες
Ἐνας στρατὸς τῆ σκοτεινῆ θωρεῖ ὄψη τοῦ ἄλλου.
Τὸ ἓνα ἄτι φοβερίζει τὸ ἄλλο
Μὲ δυνατὸ κομπαστικὸ χλιμίντρισμα
Ποῦ τὸ κουφὸ τρυπάει αὐτὴ τῆς νύχτας. Κι' ἀπ' τὴν σκηνὴν
Οἱ σιδεράδες ποῦ φροντίζουν τοὺς ἵππότες,
Μὲ βιαστικὰ σφυριά διορθῶνουν πανοπλίες,
Δίνοντας ἔτσι φοβερὸ σημάδι ἐτοιμασίας.
Λαλοῦν τῆς ἐξοχῆς οἱ πετεινοί, τὰ σήμαντρα σημαίνουν
Τῆς νυσταγμένης λέγοντας αὐγῆς τὴν τρίτην ὥρα.
Μὲ περηφάνια γιὰ τὸ πλῆθος τους καὶ σίγουρη ψυχῇ

Οἱ δυνατοὶ καὶ θαρραλέοι Γάλλοι
Τοὺς καταφρονημένους Ἕλληνας παίζουνε στὰ ζάρια
Καὶ βρίζουν τὴ νυχτιὰ τὴν ἀργοπερπατούσα
Ποῦ σὰ βρωμιάρα μάγισσα κουτσὰ διαβαίνει
Σιγά — σιγά. Οἱ Ἕλληνοὶ οἱ καταδικασμένοι,
Πλαί ἀπ' τὴν ἀγρυπνὴν φωτιὴν τοὺς σὰ σφαχτάρια
Κάθονται ὑπομονετικὰ καὶ συλλογιούνται
Τὸν κίνδυνον τοῦ πρωινοῦ: ἡ θλίψη ἢ ἀπλωμένη
Στὰ ἰσχνὰ τοὺς μάγουλα, οἱ στολὲς τοὺς
Ποῦ ἀπὸ τὸν πόλεμον κουρέλια ἔχουν γίνεαι
Τοὺς δείχνουν στὸ προσεχτικὸν φεγγάρι
Σὰ θλιβερὰ φαντάσματα. Ὡ, τώρα ὁσπίος θὰ ἴδῃ
Τοῦ ξεπεσμένου αὐτοῦ στρατοῦ τὸ βασιλεῖα
Ἄπὸ φρουρὸν σὲ φρουρὸν, ἀπὸ σκηνὴν σὲ σκηνὴν
Νὰ τριγυρνᾷ, ἅς πεῖ: «Τιμὴ σ' αὐτὸν καὶ δόξα».
Γιατὶ πηγαίνει σ' ὄλους τοὺς στρατιῶτας
Τοὺς λέει τὴν καλημέραν μὲ γλυκὸν χαμόγελον
Καὶ τοὺς καλεῖ ἀδελφοὺς, φίλους καὶ πατριῶτας.
Οὔτε σημάδι πάνω στὴ βασιλικὴ θωριά του
Τὴν φοβερὸν στρατὸν τὸν ἔχει ζῶσει,
Μήτε ἀπ' τὸ χρῶμα του ἔχει δώσει κάτι
Στὴ βαρεμένη ἀγρυπνὴν νύχταν
Μὰ δείχνει ζωηρὸς, νικᾷ τὴν κάθῃ του ἔγνωια
Μὲ πρόσχαρην ὄψιν καὶ γλυκεῖαν μεγαλοσύνην
Ποῦ ὁ κάθῃ δύστυχος, ὠχρὸς καὶ ἀπελπισμένος πρῶτα,
Τηρώντας τον, ἀπ' τὴν ματιὰν του παίρνει θάρρος.
Δῶρον ποῦ σὰν τὸν ἥλιον χαίρεται ὁ καθέννας
Τὸ βλέμμα του ποῦ τὸ χαρίζει σ' ὄλους
Καὶ τὸν κρῦον λυώνει τὸ φόβον. Ὡμως τώρα,
Εὐγενικοὶ καὶ ταπεινοί, ἅς δῆτε
— Ὡπως ἀνάξια νὰ σὰς δώσουμε μπορούμε —
Τοῦ Βασιλεῖα ἕνα χαιδεμα μέσα στὴ νύχταν.

Μετάφραση ΤΑΣΟΥ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΑΤΟΥ.

F R A N C I S K I N G

Το ποντίκι

Ὁ Francis King συνεργάζεται σ' αὐτὸ τὸ τεύχος τοῦ «Πρόσπερον» μ' ἕνα ἀνέκδοτον διήγημά του. Εἶχε τὴν καλοσύνην ὁ ἴδιος νὰ τὸ παραχωρήσει, μὲ μιὰ φιλικὴ διάθεση, ποῦ ἰδιαίτερα μᾶς συγκινεῖ.

Ὁ Francis King, ποῦ σήμερον θεωρεῖται ἕνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους νέους πεζογράφους τῆς Μ. Βρεταννίας, ἔχει γράψει, ὡς τώρα, τέσσαρα μυθιστορήματα, διηγήματα καὶ μιὰ ποιητικὴ συλλογὴ. Τὸ τελευταῖον μυθιστορημά του — «Τὸ ρεῦμα ποῦ χωρίζει» — τιμήθηκε μὲ τὸ βραβεῖον Σώμερσετ Μάου. Αὐτὴ τὴ στιγμήν ὁ King βρίσκεται στὴν Κέρκυραν καὶ γράφει ἕνα καινούργιον μυθιστόρημα μὲ θέμα ἑλληνικόν.

Ο «ΠΡΟΣΠΕΡΟΣ»

Ὁ ΒΕΡΝΟΝ ΘΑΡΙΜΠΛ ἀγαποῦσε τὴ γυναῖκα του τὴ Στέλλα, ὅπως ἡ κόρη τους, ἢ Μέβις, ἀγαποῦσε τὸ ἄσπρο ποντίκι ποῦ τῆς χάρισαν ὅταν ἔκλεισε τὰ ἑφτά της χρόνια. Ἡ Μέβις εἶχε ζητήσῃ μόνον τὸ ποντίκι, καὶ εἶχε ἐπιμείνει πολὺ νὰ τῆς χαρίσουν ἕνα μόνον, γιατί δὲν ἤθελε ζευγάρι. «Δὲ θὰ ὑποφέρει ἀπὸ μοναξιά», εἶπε. «Θᾶχει πάντα ἐμένα γιὰ σύντροφόν σου». Καὶ πρόσθεσε: «Δὲ θέλω νᾶχει ἄλλους φίλους». Ὁ Βέρνον καὶ ἡ Στέλλα βρῆκαν πολὺ χαριτωμένη αὐτὴ τὴν ἐξήγησιν, καὶ τὴν ἐπανάλαβαν σ' ὅλην τὴν συντροφίαν τοῦ Μπλάκχηθ. Λάτρευαν καὶ οἱ δύο τὸ παιδί τους.

Τὴν ἡμέραν ποῦ ἀγόραζαν τὸ ποντίκι στὸ τμήμα τῶν σπιτικῶν ζῴων ἐνὸς κεντρικοῦ λοντρέζικου καταστήματος, ἕκαμαν ἕναν ἀπὸ τοὺς συνηθισμένους τοὺς καυγάδες. Ὡπως πάντα, αἰτία ἦταν τὰ χρήματα. Ὁ Βέρνον ἦταν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποῦ προσποιούνται ὅτι τὰ περιφρονοῦν. Περνοῦσε ὁμως τὴν περισσότερον ὄρεον τῆς ἡμέρας προσπαθώντας νὰ βρεῖ ἕναν τρόπον νὰ ἐξοικονομήσῃ χρήματα ἢ νὰ πείσῃ τὴν γυναῖκα του νὰ τὰ δανειστεῖ. Ὅταν ἤρθε ἡ ὥρα νὰ πληρώσουν (τοὺς ἔδωσαν τὸ ποντίκι μέσα σ' ἕνα κλουβίον λυγαριᾶς τυλιγμένον μὲ καφὲ χαρτί), ὁ Βέρνον ἔκαμε τὴν δυσάρεστη ἀνακάλυψιν πὺς ἡ Στέλλα εἶχε στὴν τσάνταν τῆς μόνον δέκα σελλίνια. Σ' ὄλον τὸ δρόμον, ὅπως πῆγαιναν στὸ σταθμὸν τοῦ ὑπόγειου, γκρίνιαζε γιατί ἔξοδεψε πολλὰ ἐκεῖνη

τῆ βδομάδα καί τὴν πίεζε νὰ ζητήσῃ περισσότερα ἀπὸ τὴ μητέρα της. Ὁ Βέρνον περιφρονοῦσε τοὺς συγγενεῖς τῆς Στέλλας, γιατί ἀνακατεῦνταν σὲ μεγάλες ἐπιχειρήσεις, ἐνῶ οἱ δικοὶ του ἦταν μικρέμποροι. «Πρὶν παντρευτοῦμε μιλοῦσες διαρκῶς γιὰ τοὺς πλούσιους θεῖους καί τίς θεῖες σου. Μὰ τώρα πού τὸ παιδί σου κινδυνεύει νὰ μείνῃ νηστικό, ἐνῶ εἶναι στὸ χέρι σου νὰ τὸ σώσεις, προτιμᾷς νὰ κρατᾷς ψηλά τὴν ὑπερηφάνειά σου». «Τὸ ξέρεις, ἀγαπημένε μου Βέρνον, πὼς δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ λόγος». Καί ἡ Στέλλα, μικρούλα καί ἀδύνατη, μὲ ἀπαλὰ ἀσπρορόδινα χρώματα καί ὁμορφα λεπτὰ χαρακτηριστικά, πέρασε τὸ χέρι της μέσα στὸ δικό του. «Εἶναι, ὅμως, τόσο φοβερό νᾶσαι ὑποχρεωμένος πάντα νὰ ζητᾷς καί νὰ ζητᾷς καί πάλι νὰ ζητᾷς. Καί χρωστᾷμε ἀκόμα στὴ μητέρα ἐκείνες τίς πενήντα λίρες πού δανειστήκαμε πέρυσι».

«Ἄν ἦτανε λίγο ἀνοιχτοχέρα, θὰ μᾶς τίς εἶχε χαρίσει. Λέει πὼς ἀγαπάει τὴ Μέβις. Ψέμματα; Κι' ὥστόσο ἀντὶ νὰ μᾶς δώσει χέρι νὰ περάσουμε μιὰ κακοτοπιά, δὲν κουνάει οὔτε τὸ μικρὸ τῆς δάχτυλο». Ἡ ζωὴ τῶν Θάριμπλ ἦτανε γεμάτη κακοτοπιές.

Καί ὁ Βέρνον συνέχισε τὴ γκρίνια. Ἄλλὰ τὸ πιὸ παράξενο ἀπ' ὅλα ἦτανε πὼς, ἐνῶ γκρίνιαζε, ἡ φωνή του εἶχε πάντα τὸν ἴδιο φιλικὸ καί γαλήνιο τόνο, καί τὸ ζωηρὸ, ἐξυπνο πρόσωπό του δὲν ἔπαυε ποτὲ νὰ χαμογελάει. Ὅποιος δὲν πρόσεχε τὸ ἀπελπισμένο βλέμμα τῆς Στέλλας, θὰ νόμιζε πὼς τοὺς πέτυχε σὲ μιὰ στιγμή μεγάλης τρυφερότητας.

Τώρα οἱ Θάριμπλ περίμεναν στὴν ἐξέδρα καί ὁ Βέρνον ἔλεγε: «ὦ, συχάθηκα πιά αὐτὴ τὴ ζωὴ, ὅλο μεροδούλι—μεροφᾶϊ. Δὲν εἶναι διόλου περιέργο πού δὲν μπορῶ νὰ γράψω οὔτε μιὰ νότα, ἀφοῦ πρέπει ὅλη μέρα, καί κάθε μέρα, νὰ σκέφτομαι πού θὰ βροῦμε λεφτά. Δὲν εἶχα καταλάβει τί θηλειὰ περνοῦσα στὸ λαιμό μου κεῖνο τὸ βράδυ πού σοῦ πρότεινα νὰ παντρευτοῦμε». Ὅταν εἶδε τὰ βουρκωμένα μάτια τῆς Στέλλας, γέλασε καλόκαρδα γιὰ νὰ δείξει πὼς ἀστειευότανε. Κανεὶς δὲ θὰ μπορούσε νὰ ἰσχυρισθεῖ πὼς ὁ Βέρνον δὲν εἶχε χιοῦμορ. «Τί καλὰ πού θὰ ἦτανε ἂν ἀποχτοῦσα πάλι τὴν ἐλευθερίά μου! Θυμᾶσαι ὅταν μοῦλεγες, πὼς μποροῦνε νὰ ζήσουνε δύο μὲ τὰ ἴδια χρήματα πού ξοδεύει ἓνας; Ποτὲ δὲν ἦσσανε καλὴ στὴν πρόσθεση ἢ κάνω λάθος;». Κουνοῦσε μπρὸς—πίσω τὸ κλουβὶ χωρὶς νὰ συλλογίζεται πὼς τὸ ποντίκι κατρακυλοῦσε τρομοκρατημένο ἀπὸ δῶ κι' ἀπὸ κεῖ, προσπαθώντας μάταια ν' ἀρπαχτεῖ ἀπὸ τὴ λυγαριά μὲ τίς ἀδύνατες, σπασμωδικὲς κινήσεις τῶν νυχιῶν του. «Μὰ τὴν ἀλήθεια, κάποια μέρα πρέπει νὰ γλυτώσω ἀπὸ σένα». Ἡ Στέλλα εἶχε χαμηλώσει τὸ κεφάλι κ' ἔδιωχνε τὰ δάκρυα μὲ τίς μακρὲς ξανθὲς βλεφαρίδες

της. Ἦρθε πίσω της: «Μιὰ μόνο σπρωξιά...»—τὰ χέρια του ἀκούμποσαν στοὺς ὤμους της—ἀπαλά—νὰ ἔτσι». Γέλοῦσε καί τὰ πράσινα μάτια του ἔλαμπαν ἀπὸ χαρὰ. Ἄλλὰ ἡ Στέλλα (πού ὅπως ἔλεγε ὁ Βέρνον θὰ καταντοῦσε νευρασθενική), κατάφερε νὰ ἐλευθερωθεῖ καί πήδησε μέσα ἀπὸ τὸ τοῦνελ στὴν ἀπέναντι ἐξέδρα, ἀπ' ὅπου τὰ τραῖνα πήγαιναν πρὸς τὴν ἀντίθετη κατεύθυνση. Αὐτὴ τὴ στιγμή ἓνα τραῖνο ξεκινούσε, καί πρόφτασε νὰ στριμωχτεῖ μέσα πρὶν κλείσουν οἱ πόρτες, ἀφήνοντας ἀπ' ἔξω τὸν ἀγαναχτησμένο Βέρνον.

Στὴν ἐπόμενη στάση, ἡ Στέλλα κατέβηκε καί πήρε τὸ λεωφορεῖο τοῦ Μπλάκχηθ. Στὸ τέρμα, σὰ νὰ τοῦ τῶχε πεῖ πὼς θάρχότανε, περίμενε ὁ Βέρνον μὲ τὸ κλουβὶ στὸ χέρι. Γέλασε ἡ Στέλλα καθὼς κατέβαινε, ὁ Βέρνον τὴ μιμήθηκε καί τὴν ἀγκάλιασε ἀπὸ τοὺς ὤμους.

Ἡ Μέβις ξετρελλάθηκε μὲ τὸ δῶρο. Τὴν ἄλλη μέρα ἔδωσαν μιὰ μικρὴ δεξίωση γιὰ τὰ γενέθλιά της, καί ἡ Μέβις, γιὰ νὰ διασκεδάσει τοὺς ἑπτὰ μικροὺς τῆς φίλους, ἔβγαζε τὸ ποντίκι ἀπὸ τὸ κλουβὶ καί τὸ ἔσπρωχνε μ' ἓνα μολύβι γιὰ νὰ ἀνεβοκατεβαίνει στὸ σοφᾶ. Ἐνας μικρὸς δοκίμασε νὰ τὸ σπρώξει κι' αὐτὸς μὲ τὸ παχουλὸ του δάχτυλο, ἀλλὰ ἡ Μέβις τοῦδωσε μιὰ κλωτσιά. Ἦτανε πολὺ ἀφοσιωμένη στὸ ποντίκι της. Δὲν ἄφηνε κανένα ἄλλον νὰ τὸ πειράξει. Ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα γιὰ τὸ τσαί, τὸ τσίσε μὲ ψίχουλα ἀπὸ κέικ καί τῶμαθε, μὲ τσιμπιές, νὰ λείει «εὐχαριστῶ». Ἡ Μέβις ἦταν ὁμορφη σὰν τὸν πατέρα της. Εἶχε ἀκόμα καί τὸ ὠραῖο του χιοῦμορ.

Ὁ Βέρνον ἔκαμε τόσο καλὴν ἐντύπωση στὶς μητέρες τῶν παιδιῶν, ὥστε βγάλανε τὸ συμπέρασμα πὼς οἱ μεγάλοι καυγάδες καί οἱ «διαφορές» ἦτανε κακόβουλο κουτσομπολιό. Πρόσεξαν, ἰδιαίτερα, μὲ πόση στοργὴ χάιδεε ὁ Βέρνον τὰ ἀχνόξανθα μαλλιά τῆς Στέλλας, καθισμένος πίσω της στὸ χέρι τοῦ σοφᾶ, καί ἀποφάσισαν πὼς ἓνας ἄντρας πού ντυνότανε τόσο κομψᾶ καί πρόσφερε «ξερρὲς» στὶς ἑξι τὸ ἀπόγευμα, δὲν μπορούσε νάχει τόσες οἰκονομικὲς στενοχώριες, ὅπως ἤθελαν νὰ ποῦνε οἱ ἄντρες τους.

Τὴν ἄλλη μέρα, ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἐπιτυχία πού σημείωσε ἡ δεξίωση, ὁ Βέρνον ἀρρώστησε. Πάντα ἔλεγε πὼς τὰ χρήματα τὸν ἀρρώστειναν ἀκόμα καί μὲ τὴ σκέψη. Ἴσως αὐτά, λοιπόν, νὰ στάθηκαν καί ἡ αἰτία, πού ἔπεσε στὸ κρεβάτι μὲ δυὸ ἀσπιρίνες. Ὅπως εἶπε στὴ Στέλλα, ἦτανε μεγάλη ἀτυχία τους νὰ ἀδιαθετῆσαι ἀκριβῶς τὴ στιγμή πού ἓνας μουσικὸς οἶκος τοῦ ἔστειλε ἓνα βιβλίο, γιὰ νὰ ἐτοιμάσει, ὡς τὸ τέλος τῆς βδομάδας, τὸν πίνακα

των περιεχομένων. «Δὲ θὰ μοῦ ξαναστείλει τίποτε πιά», μουρμούρισε ὁ Βέρνον, καὶ πρόσθεσε: «Ἄχ, τράβηξε αὐτὲς τίς κουρτίνες. Τὸ φῶς μοῦ πειράζει τὰ μάτια».

«Μήπως μπορῶ νὰ τὸν ἐτοιμάσω ἐγώ;».

«Τὸν πίνακα; Ἐσὺ ἀγάπη μου;». Κ' ἔκλεισε τὸ χεράκι της μέσα στὸ πελώριο τοῦ χέρι. Μ' ἓνα σφίξιμο θὰ μποροῦσε νὰ σπάσει αὐτὰ τὰ εὐθραυστα δάχτυλα. Ὁμως ὁ Βέρνον εἶχε πάντα τοὺς ἴδιους λεπτοὺς τρόπους. «Μά, πῶς εἶναι δυνατόν! Ἐσὺ δὲν μπορεῖς νὰ τὴν ὑποφέρεις αὐτὴ τὴ δουλειά».

«Ναί, ἀλλὰ μᾶς χρειάζονται τὰ χρήματα. Δὲν εἶν' ἔτσι;».

«Ἄ, τὰ χρήματα». Ἀναστέναξε βαθιὰ καὶ σκέπασε μὲ τὰ χέρια του τὸ πρόσωπό του. «Εἶναι ἀλήθεια πῶς τὰ ἔχουμε ἀνάγκη».

«Μὴ στενοχωριέσαι, λοιπόν. Θὰ κάμω ὅ,τι μπορῶ».

Ἐνῶ κουβέντιαζαν, ἡ Μέβις μπήκε στὸ δωμάτιο καὶ ρίχτηκε πάνω στὸ κρεβάτι. Εἶχε τὸ ποντίκι μέσα στὸ μανίκι τῆς πλεχτῆς μπλούζας της, καὶ κάθε λίγο ἔριχνε μιὰ ματιὰ γιὰ νὰ βεβαιωθεῖ πῶς εἶναι καλά.

«Εἶσαι ἓνας ἄγγελος, ἀγάπη μου. Δὲν ξέρω τί θάκανα χωρὶς ἐσένα».

Στὴν πραγματικότητα, ὅμως, ὅταν ἡ Στέλλα ἄρχισε νὰ πηγαινοέρχεται καὶ νὰ τὸν ἐνοχλεῖ μὲ τίς ἀνόητες ἐρωτήσεις της, ὁ Βέρνον σκέφτηκε πῶς θὰ ἦτανε πιὸ ἀπλὸ νὰ εἶχε φτιάξει μόνος του τὸν πίνακα. Τοῦ ἄρεσε νὰ παρακολουθεῖ τὴ Μέβις ποὺ ἔπαιζε στὸ πάτωμα μὲ τὸν ποντικό, καὶ τὸν ἀνάγκασε ν' ἀνεβοκατεβαίνει μιὰ σκάλα ἀπὸ κουτιὰ σπέρτων. Μὰ ἦταν εὐκόλο νὰ ἡσυχάσει καὶ νὰ γιαιτρευτεῖ, ὅταν ἡ Στέλλα ἔμπαινε κάθε λίγο στὸ δωμάτιο, γιὰ νὰ τὸν ρωτήσῃ τί θᾶπρεπε νὰ γράψῃ καὶ τί νὰ παραλείψῃ; Ὁχι, δὲν ἤθελε καθόλου νὰ τὴν πληγώσῃ. Πραγματικά! Κι' ὅταν ἡ Στέλλα ἔβαλε τὰ κλάματα, ἐπειδὴ τῆς παρατήρησε (φυσικά, μὲ ἐντελῶς φιλικὸ τρόπο) πῶς τὸ ἴδιο πρᾶγμα τῆς τὸ εἶχε ἐξηγήσει τρεῖς φορές, τὴν τράβηξε στὸ κρεβάτι καὶ ἄρχισε νὰ τὴ φιλεῖ στὸ λαιμό. Ὡστόσο, πόσο θὰ ἤθελε νὰ εἶχε παντρευτεῖ μιὰ γυναίκα μὲ λίγο μυαλό!... Χωρὶς ἀμφιβολία ἔβαλε ὅλα της τὰ δυνατά. Ξενυχτώντας μιὰν ὀλόκληρη βδομάδα, κατάφερε νὰ τελειώσῃ τὸν πίνακα καὶ νὰ πάρῃ μιὰν ἐπιταγὴ δεκαπέντε λιρῶν. Μ' αὐτὰ τὰ χρήματα ὁ Βέρνον ἀγόρασε — μαζί μὲ τ' ἄλλα — καὶ τὸ τονωτικὸ κρασί ποὺ τοῦ εἶχε συστήσῃ ὁ γιαιτρός.

Σ' αὐτὸ τὸ διάστημα, ἡ Μέβις, ἔμαθε τὸν ποντικό ν' ἀνεβοκατεβαίνει τὴ σκάλα ἀπὸ τὰ κουτιὰ τῶν σπέρτων, δίνοντάς του γιὰ ἀμοιβὴ ἓνα τόσο δὲ κομματάκι τυρί. «Εἶναι τρομερὰ ἔξυπνος», εἶπε στὸν πατέρα της. «Νομίζω πῶς θὰ καταφέρω νὰ τοῦ μάθω ὅ,τι θέλω».

Πάλι, ὅμως, χρειάζονταν χρήματα. Οἱ δεκαπέντε λίρες ποὺ πήρανε ἀπὸ τὸν ἐκδότη, ξοδεύτηκαν γιὰ τίς «ζωτικές ἀνάγκες», ὅπως θᾶλεγε ὁ Βέρνον. Γιὰ κάποιον ἀνεξήγητο λόγο, κανένας συγγενὴς τῆς Στέλλας δὲ φάνηκε πρόθυμος νὰ τοὺς δανείσῃ χρήματα. Ἀκόμα καὶ ἡ μητέρα της, ποὺ συνήθως ἦτανε τόσο γενναϊόδωρη, πήρε μόνο τὴ Στέλλα καὶ τὴ Μέβις στοῦ Χάρροντ γιὰ τσαί, καὶ χάρισε στὴ Μέβις ἓνα ἀσημόχρωμο κλουβὶ γιὰ τὸ ποντίκι της. Ὁ Βέρνον ἦταν ἀπελπισμένος. Μὰ μποροῦσε, ἔτσι, νὰ γράψῃ μουσική; Ὡ, εἶχε συχαθεῖ πιά αὐτὴ τὴ ζωὴ. Τέσσερα ὀλόκληρα χρόνια δούλευε τὴ συμφωνία του, καὶ τώρα δὲ θὰ τὴν τελείωνε ποτέ, γιὰτὶ τοὺς ἔλειπε καὶ τὸ ψωμί ἀκόμα. Ἐπρεπε νὰ βρεῖ μιὰ δουλιὰ. Ἀλλά, βέβαια, — βιαζόταν νὰ προσθέσῃ μὲ μείλιχο ὕφος — δὲν εἶναι ἡ Στέλλα ὑπεύθυνη γι' αὐτό.

Εὐτυχῶς ποὺ ἓνας συνταξιούχος δάσκαλος νοίκιασε τὸ κάτω διαμέρισμα, κ' ἔτσι σώθηκε ἡ συμφωνία του. Ὁ καινούργιος συγκάτοικος εἶχε πάθει ἓνα νευρικό κλονισμό μὲ τὸ θάνατο τῆς γυναίκας του, καὶ χρειαζόταν κάποιον νὰ τὸν βοηθᾷ στὸ μαγεῖρεμα καὶ στὴν καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ. Ὁ Βέρνον ἔπαισε τὴ Στέλλα πῶς θὰ ἔκανε μεγάλο ψυχικό, ἂν βοηθοῦσε τὸν ἄμοιρο τὸ γέρο, σ' αὐτὴ τὴν περίοδο τῆς μεγάλης του στενοχωρίας. Φυσικά, ἡ Στέλλα δέχτηκε μιὰ μικρὴ πληρωμὴ. Ὁ γέρος δὲν ἦτανε φτωχός, κ' ὅπως παρατήρησε ὁ Βέρνον, «θάκανε καλὰ νὰ μὴν ἔχει ὑποχρεώσεις. Αὐτὰ εἶναι πράγματα ποὺ πρέπει νὰ τὰ σκέφτεται κανεὶς πολὺ».

Ὁμως, οὔτε κι' αὐτὴ ἡ λύση ἦταν ἀπολύτως ἱκανοποιητικὴ. Ὅταν ὁ Βέρνον χρειαζόταν τὴ Στέλλα γιὰ νὰ τοῦ ἀντιγράψῃ μουσική, νὰ τοῦ κάνει κανένα θέλημα ἢ νὰ τοῦ ἐτοιμάσῃ ἓνα φλυτζάνι τσαί, πάντα βρισκόταν στὸ κάτω πάτωμα. Ἄρχισε νὰ σκέφτεται πῶς ὁ γέρος ἔκανε κατάχρηση τῆς καλοσύνης της. Μποροῦσε νὰ λέει ὅσο ἤθελε ἡ Στέλλα πῶς ἦταν πολὺ εὐγενικός καὶ πῶς τῆς ἔδινε κάτι παραπάνω, ὅταν ἔμενε περισσότερο ἀπὸ μιὰν ὥρα. Ὁ Βέρνον εἶχε πάντα πρόχειρη τὴν ἴδιαν ἀπάντηση: «Εἶσαι ἓνα καλόβολο πλασματάκι. Κι' ὁ καθένας σ' ἔχει τοῦ χεριοῦ του».

Ὁ κ. Ἐρριν, — αὐτὸ ἦτανε τ' ὄνομα τοῦ δασκάλου — εἶχε ἓνα σκύλο, ποὺ θὰ ἦταν δύσκολο νὰ καθορίσῃς τὴ ράτσα καὶ τὸ φύλο του. Ἦτανε τόσο γερασμένος, ποὺ ὅλη τὴν ἡμέρα ξαπλωνόταν σ' ἓνα παρτέρι καὶ κοιμώταν στὸν κοινὸ κῆπο ποὺ εἶχαν τὰ δυὸ διαμερίσματα. Φαίνεται, πῶς τὸ φτωχὸ ζῶο ἀγαποῦσε πολὺ τὴ ζεστασιά ποὺ ἀνάδινε ἡ νοτισμένη γῆς. Ὁ Βέρνον δὲν

καλλιεργούσε τὸν κήπο — γιατί ὑπόφερε ἀπὸ μιὰ παλιὰ κυβελίτιδα—, ἡ Στέλλα ὅμως τὸν φρόντιζε. Γι' αὐτὸ θύμωνε ὅταν ἔβλεπε τὸ σκύλο νὰ τσαλαπατάει τὰ λουλούδια ποὺ φύτεψε ἡ γυναίκα του μὲ τόση φροντίδα. Πολλὲς φορές παραπονέθηκε (μὲ τὸν αἰώνιο φιλικὸ του τρόπο) στὸν κ. Ἑρριν. Ἡ Μέβις ἀντιπαθοῦσε κι' αὐτὴ τὸ σκύλο, γιατί φοβόταν μήπως φάει τὸ ποντίκι της, μολοντί δυὸ—τρεῖς φορές ποὺ συναντήθηκαν τὰ δυὸ ζῶα ἐντελῶς τυχαῖα, φανέρωσαν μονάχα λίγη ἀμοιβαία περιέργεια.

« Δὲ μοῦ λές Στέλλα, πραγματικὰ τὸν συμπαθεῖς τὸ γέρο; », ρώτησε κάποτε ὁ Βέρνον.

« Μὰ — ναί, βέβαια. Εἶναι τόσο εὐγενικός, τόσο καλός... Ἀλήθεια, ξέχασα νὰ σοῦ πῶ, ὅτι θὰ μᾶς δανείσει τὶς εἴκοσι λίρες γιὰ τὸ νοίκι ».

« Δὲν πιστεύω νὰ τοῦ τις ζήτησες », εἶπε ὁ Βέρνον μὲ φρίκη.

« Ἐ — ναί... Τις ζήτησα ».

« Ἐχεις χάσει, λοιπόν, τὴν ἀξιοπρέπειά σου; ».

« Μὰ ξέρεις, σκέφτηκα... ὅτι εἶπες... πὼς θὰ μᾶς πετούσανε στὸ δρόμο ἂν δὲν τὸ πληρώναμε — ».

Ὁ Βέρνον βύθισε τὰ δάχτυλά του μέσα στὰ πλούσια μαλλιά της. « Ἀνόητη! », εἶπε. « Νὰ δανείζεται κανεὶς ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς του, δὲν εἶναι φοβερό. Ἴσο — ἴσα, μάλιστα, ποὺ ἔτσι ἡ συγγένεια ἐκπληρώνει κ' ἓνα σκοπὸ. Νὰ δανείζεσαι, ὅμως, ἀπὸ κάποιον ποὺ μόλις τὸν γνωρίζουμε — ».

« Μὰ ὁ κ. Ἑρριν εἶναι ἓνας πραγματικὸς φίλος », διαμαρτυρήθηκε ἡ Στέλλα. Καθὼς, ὅμως, εἶδε νὰ σβήνει τὸ χαμόγελο στὸ πρόσωπό του, πρόσθεσε λίγο φοβισμένη: « Δὲν εἶν' ἔτσι; ». Τὰ δάχτυλα τοῦ Βέρνον ἔσφιξαν τὰ μαλλιά της. Σὰ νὰ πέρασε ἀπὸ τὶς ρίζες τοὺς ἠλεκτρικὸ ρεῦμα.

Μιὰ βδομάδα ἀργότερα, ὁ Βέρνον ἐτοιμαζόταν νὰ πάει νὰ γευματίσει μ' ἓναν ἐκδότη. Εἶχε κιόλας καθυστερήσει λίγο, γιατί εἶχε σοβαρὴ συζήτηση μὲ τὴ Μέβις ποὺ τυραννοῦσε τὸ ποντίκι της. (Βέβαια, ἤξερε πὼς τὸ ἀγαποῦσε καὶ πὼς δὲν ἤθελε νὰ τοῦ κάμει κακό. Μὰ δὲν ἄντεχε νὰ τὴ βλέπει νὰ τοῦ τραβᾶει τὴν οὐρὰ ἢ νὰ τὸ τοιμπάει ὥσπου νὰ βγάλει τὶς διαπεραστικὲς καὶ φοβισμένους τσιριγιές του). Καὶ νὰ, ποὺ τώρα ἔλειπε ἓνα κουμπὶ ἀπὸ τὸ κοστουμί ποὺ ἤθελε νὰ φορέσει. Οὔτε τρεῖς μῆνες δὲν εἶχαν περάσει ἀπὸ τότε ποὺ τῶφτιαξε. Καὶ θύμωσε μὲ τοὺς ραφτάδες τοῦ Saville Row, μὰ πιὸ πολὺ θύμωσε μὲ τὴ Στέλλα ποὺ δὲν τὸ πρόσεξε ὅταν εἶχε φυλάξει τὸ κοστουμί. « Στέλλα, παιδί μου! », φώναξε μὲ γλύκα. Ἡ Στέλλα, ὅμως, ἔλειπε.

Κοίταξε τὸ ρολοὶ του καὶ εἶδε πὼς ἦτανε δώδεκα καὶ δέκα. Ἡ Στέλλα ἔπρεπε νὰ εἶχε τελειώσει τὴ δουλιὰ της στοῦ κ. Ἑρριν, στίς δώδεκα ἀκριβῶς. Ὅπως ἦταν, λοιπόν, μὲ τὴ ρόμπα τοῦ σπιτιοῦ, κατέβηκε καὶ χτύπησε τὸ κουδούνι τοῦ κάτω πατώματος. « Ὠ, κ. Θάρμπλ! », εἶπε ὁ κ. Ἑρριν. « Περάστε μέσα. Ἡ Στέλλα — ἡ γυναίκα σας — », διόρθωσε κοκκινίζοντας σὰ μαθητοῦδι — « ξέρετε — καθήσαμε νὰ πιοῦμε ἓναν καφέ. Θέλετε νὰ περάσετε νὰ πάρετε μαζί μας ἓναν καφέ; ».

Ὁ Βέρνον χαμογέλασε ἀνοιχτόκαρδα. « Εἶναι πολὺ εὐγενικό ἐκ μέρους σας, ἀλλὰ φοβᾶμαι πὼς δὲ θὰ μπορέσω γιὰ σήμερα. Πρέπει νὰ πεταχτῶ νὰ συναντήσω τὸν ἐκδότη μου, καὶ τώρα μόλις εἶδα πὼς λείπει ἓνα κουμπὶ ἀπὸ τὸ μοναδικό μου κοστουμί. Δὲ θέλω νὰ ἐνοχλήσω τὴ Στέλλα, ἂν ἤθελε, ὅμως, νὰ τὸ ράψει — ».

« Μὰ, βέβαια, ἀγάπη μου! ». Ἡ Στέλλα εἶχε ἀκούσει τὴ συζήτηση καὶ ὄρησε ἀπὸ τὸ σαλόνι μὲ μιὰ ποδιὰ κ' ἓνα μαντήλι στὸ κεφάλι. « Λυπᾶμαι πάρα πολὺ. Δὲν τὸ πρόσεξα ὅταν φύλαξα τὸ κοστουμί σου ».

Οἱ Θάρμπλ εὐχαρίστησαν τὸν κ. Ἑρριν γιὰ τὴν πρότασή του νὰ τοὺς προσφέρει καφέ, καὶ ζήτησαν συγγνώμη ποὺ ἔφευγαν τόσο βιαστικά. Ὁ Βέρνον πέρασε τὸ χέρι του, ἐνῶ ἀνέβαιναν τὴ σκάλα, γύρω ἀπὸ τὴ μέση τῆς Στέλλας καὶ τὴν ἔσφιξε: ἀλλὰ (δίχως ἄλλο ἀπὸ τὴν πολλὴ του βιάση νὰ ντυθεῖ) ἔτρεμε ὀλόκληρος.

« Τὸ ξέρεις πὼς μοιάζεις μὲ μιὰ μικρὴ παραδουλεύτρα; », τῆς εἶπε γιὰ νὰ τὴν πειράξει.

« Ἀλήθεια, ἀγάπη μου; ».

« Καὶ γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, τέτοια ἔγινες τώρα! ». Μ' αὐτὸ τὸ τελευταῖο γελάσανε κ' οἱ δυὸ τους.

Ὅταν ἔκλεισαν τὴν πόρτα ἀπὸ τὸ διαμέρισμά τους, ὁ Βέρνον εἶπε: « Θὰ καθυστερήσω τὸ λιγότερο μισὴ ὥρα. Καλύτερα, λοιπόν, θὰ ἦταν νὰ τὸ ἀναβάλω. Εἶναι προτιμότερο αὐτό, παρά νὰ τὸν ἀφήσω νὰ περιμένει τόσην ὥρα ».

« Ὠχ, ἀγάπη μου! », εἶπε ἡ Στέλλα καὶ τὸν κοίταξε τρομαγμένη. « Κ' ἐγὼ νόμιζα πὼς ἔλπιζες νὰ τὸν πείσεις νὰ σοῦ δώσει μιὰ προκαταβολή ».

« Ἐ, καλά. Θὰ τὸν πείσω μιὰν ἄλλη φορά. Θέλεις τουλάχιστο πέντε λεπτά, γιὰ νὰ ράψεις τὸ κουμπὶ. Δὲν εἶσαι δὰ καὶ καμιὰ ράφτρα, δὲν εἶν' ἔτσι, μικρούλα μου; ». Καὶ τὴ φίλησε στὸ μέτωπο.

« Δὲ θὰ μπορούσε — δὲ θὰ μπορούσες νὰ φορέσεις ἓνα ἄλλο κοστουμί; », πρότεινε ἡ Στέλλα δισταχτικά.

«Μιλεις, σὰ νὰ εἶχα καμιὰ ντουζίνα κοστούμια γιὰ νὰ μπορῶ νὰ διαλέξω».

«Μὰ ἔχεις τὴ γκριζα φανέλλα—».

«Νὰ πάω στὸ «Ἀθηναίων» μὲ τὴν ἀνοιχτόχρωμη φανέλλα!». Γέλασε μὲ συγκατάβαση. «Καὶ οὔτε μπορῶ νὰ φορέσω τὰ μπλέ μου, γιατί θέλουνε σιδέρωμα. Θυμᾶσαι; Σοῦ εἶχα πεῖ νὰ τὰ πάρεις—».

«Θεέ μου!». Χλώμιασε μόλις τὸ θυμήθηκε. «Ἡμouνα τόσο ἀπασχολημένη».

«Ναί, τὸ ξέρω. Καὶ γι' αὐτὸ νομίζω, πὼς θάταν καλύτερα νὰ πάψεις νὰ πηγαίνεις στοῦ κ. Ἑρριν. Παρατήρησα, τώρα τελευταῖα, πὼς εἶσαι πολὺ ἐξαντλημένη. Εἶναι φανερό πὼς σοῦ πέφτει βαρειά αὐτὴ ἡ δουλιὰ».

«Κι' ὅμως μ' εὐχαριστεῖ», διαμαρτυρήθηκε ἡ Στέλλα. Ἀμέσως, ὅμως, κατάλαβε ἀπὸ τὸ σφίξιμο τῶν χειλιῶν τοῦ Βέρνον, πὼς δὲν ἔπρεπε νὰ μιλήσει ἔτσι.

«Ὡ, δὲν ἀμφιβάλλω καθόλου. Αὐτό, ὅμως, δὲν ἀλλάζει τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν μπορεῖς νὰ φροντίζεις συγχρόνως δυὸ σπιτικά. Ὅσο κι' ἂν αὐτὸ σ' εὐχαριστεῖ». Πρόφερε τὶς δυὸ τελευταῖες λέξεις μὲ μιὰν ἀμυδρή, μὲ μιὰν ἀνεπαίσθητη ἐμφαση «Δὲ μ' ἀρέσει νὰ σκέφτομαι πὼς μπορεῖ νὰ παραμελήσεις τὴ Μέβις — καὶ μάλιστα γιὰ ἓνα γέρο — βάσανο ὅπως εἶναι ὁ Ἑρριν. Ἄς βρεῖ μιὰ γυναίκα μὲ τὴν ἡμέρα».

«Γιὰ μένα, ὅμως, δὲν εἶναι ἓνας ἐργοδότης, εἶναι σάν—», ἔκοψε ἀπότομα τὴ φράση της.

«Πῶς, ἀγάπη μου;». Ἐκείνη σιωποῦσε. «Σάν τί εἶναι, λοιπόν;». Ἡ Στέλλα δὲν ἀποκρίθηκε. Τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια της γέμισαν δάκρυα. Πάλι ὁ Βέρνον τὴν ἀγκάλιασε: «Ἄς εἶναι, αὐτὸ μποροῦμε νὰ τὸ συζητήσουμε κι' ἀργότερα—δὲν ἤρεμήσου με λίγο, ἔ;». Καὶ χαμογέλασε μὲ κείνο τὸ χαμόγελο ποὺ μάγεψε τόσο τὶς κυρίες τοῦ στενοῦ κύκλου τους. «Αὐτὸ ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει τώρα εἶναι κείνο τὸ καταραμένο τὸ γεῦμα. Δὲ θὰ μποροῦσες νὰ τοῦ τηλεφωνήσεις καὶ νὰ τοῦ πεῖς πὼς μ' ἔπιασε πάλι ἡ συνηθισμένη μου ἡμικρανία; Νομίζω πὼς θὰ εἶναι ἀκόμα στὸ γραφεῖο του—διαφορετικὰ ἄφησε λόγο στὸ «Ἀθηναίων».

«Ὡ, Βέρνον! Δὲ θὰ μποροῦσες—ἂν ἔπερνες ἓνα ταξί—;».

«Ἄκουσε, γλυκειά μου, θὰ μοῦ κάνεις τὴ χάρη νὰ μ' ἀφήνεις νὰ πέρω μόνος τὶς ἀποφάσεις μου». Σήκωσε τὸ ἀκουστικό τοῦ τηλεφώνου καὶ τῆς τῶδωσε, ἐνῶ αὐτὸς γύριζε τοὺς ἀριθμοὺς. Ἡ Στέλλα ποὺ εἶχε μάθει καλὰ τὸ ρόλο της γιὰ κάτι τέτοιες περιστάσεις, ἐπανελάβε πιστὰ καὶ μὲ μιὰ προσποιητὴν ἀνησυχία

ὅ,τι τῆς εἶπε. Ἐπειτα, ἀκούμπησε τὸ ἀκουστικό καὶ ξέσπασε σὲ ἀναφυλλητά.

«Μὰ τί σοῦ συμβαίνει;», ρώτησε ὁ Βέρνον μὲ ἐκπληξη.

Ἡ Στέλλα ἔκλαιγε μὲ λυγμοὺς καὶ παρόξενα βογγητὰ ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ λαιμοῦ της. «Μὰ γιὰ τὸνομα τοῦ Θεοῦ!», εἶπε ὁ Βέρνον μὲ σιγανὴ φωνή. «Ἀγάπη μου!». Ἐβαλε πάλι τὸ χέρι τοῦ γύρω της. «Μὰ τί μπορεῖ νὰ σοῦ συμβαίνει;».

«Ὡ, δὲν ἔχω πιά καμιὰν ἐλπίδα—εἶμαι τόσο ἄχρηστη—! Ἐγὼ φταίω γιὰ ὅλα, τὸ ξέρω».

«Ἐξ αἰτίας τῆς καλοσύνης σου», εἶπε ὁ Βέρνον. «Αὐτὸ εἶναι ὅλο, ἀγάπη μου—ἡ ὑπερβολικὴ σου καλοσύνη. Τὸ ξέρω πὼς ἀισθάνεσαι μόνο συμπόνοια γιὰ τὸν κ. Ἑρριν, καὶ τίποτα περισσότερο, τουλάχιστον ἐσύ. Μὰ, σὲ παρακαλῶ, ἀγάπη μου, μὴν κλαῖς πιά!». Τώρα ἡ Στέλλα ἔκλαιγε ἀσυγκράτητα. «Ἀγαπημένη μου! Γιὰ τὸνομα τοῦ Θεοῦ, ἡσύχασε! Τὸ ξέρεις πόσο ἀντιπαθῶ τὶς σκηνές».

Στὸ τέλος, ὅμως, βαρέθηκε, πῆρε ἀπὸ τὸ γραφεῖο τοῦ τὸ τελευταῖο τεῦχος τοῦ *Connaisseur* κι' ἀποφάσισε νὰ κατεβεῖ στὸν κῆπο. Ὡς ἓνα σημεῖο ἀντέχουσε τὰ νεῦρα τοῦ ἀνθρώπου, δὲν μποροῦνε καὶ παραπάνω. «Ἀγάπη μου!», διαμαρτυρήθηκε ἄλλη μιὰ φορά καὶ βγήκε ἀπὸ τὸ δωμάτιο. Ἀλλὰ ἡ Στέλλα ἢ δὲν τὸν ἄκουσε ἢ ἔκαμε πὼς δὲν τὸν ἄκουσε. «Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς εἶναι πολὺ εὐαίσθητη», εἶπε ὁ πὸ μέσα του, καθὼς κατέβαινε δυὸ—δυὸ τὰ σκαλοπάτια. «Μὲ μιὰ σκηνὴ σάν κι' αὐτὴν χάνει κανεὶς τὴν ὄρεξη γιὰ φαγητὸ—ἄφησε ποὺ εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο νὰ καθῆσει νὰ δουλέψει».

Ὅσῳ οὐτε στὸν κῆπο βρῆκε τὴν ἡσυχία του. Ἡ Μέβις ἔκλαιγε σάν ὑστερικὴ καὶ χτυποῦσε μὲ μανία κάτι μὲ μιὰ πέτρα. Ὁ Βέρνον πῆγε κοντὰ της. «Μὰ τί κάνεις, λοιπόν;».

Ἡ Μέβις ἐξακολουθοῦσε νὰ χτυπάει μὲ μανία τὴν πέτρα στὸ χῶμα, ἐνῶ τὸ γέρικο σκυλί εἶχε ἀνασηκώσει τὸ ψωριάρικο κεφάλι τοῦ καὶ τὴν κοίταζε, ἀπὸ τὸ γειτονικὸ παρτέρι, μὲ τὰ γαλένια μάτια του.

«Γιὰ τὸνομα τοῦ Θεοῦ! Εἶναι—μὰ εἶναι τὸ ποντίκι σου», εἶπε ὁ Βέρνον.

«Τοῦ τῶπα—τοῦ τὸ ξανάπα—τοῦ τῶπα χίλιες φορές», φώναζε ἡ Μέβις κάθε φορά ποὺ σήκωνε τὴν πέτρα γιὰ νὰ χτυπήσει. «Τοῦ εἶπα νὰ μὴν πηγαίνει κοντὰ στὸ σκύλο». Τὰ μαλλιά ἐπεφταν στὸ πρόσωπό της καὶ ἡ πλεχτὴ της μπλοῦζα εἶχε σταγόνες ἀπὸ αἷμα.

Ὁ Βέρνον τὴν κοίταξε μὲ φρίκη. Αὐτὴ τὴ φρίκη, ὅμως, δὲν τοῦ τὴν εἶχε προξενήσει ἢ παιδικὴ βαρβαρότητα τῆς κόρης του.

Για πρώτη φορά στράφηκε πρὸς τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του, καὶ τότε κατὰλαβε πῶς μιὰ σπλαχνικὴ μοῖρα τοῦ εἶχε, ὡς τώρα, κρύψει τὸ πραγματικό του πρόσωπο.

Μειάφραση ΛΙΑΝΑΣ Μ. ΔΕΣΥΛΛΑ.

Τ Ε Σ Σ Ε Ρ Α Π Ο Ι Η Μ Α Τ Α

I

Ἡ μνήμη μᾶς ἔφερε σ' αὐτοὺς τοὺς τόπους,
ἢ μνήμη μᾶς χώρισε ἀπὸ τῆ ζωῆ.
— Λιμάνια μὲ πράσινα φύκια,
βάρκες ποὺ σαπίζουν στὴν ἀκροθαλασσιά,
γυναῖκες ποὺ γίνηκαν βράχοι,
προσμένοντας νὰ γυρίσει τὸ κύμα μὲ τὴν ἐλπίδα —

Ἡ μνήμη μᾶς μίλησε γιὰ τὶς σκιές
ποὺ πέφτουν στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου,
γιὰ τὶς παλαικὲς οἰκοδομὲς
μὲ τὰ σκοτεινὰ δωμάτια,
γιὰ τὰ λησμονημένα λευκώματα
μὲ τὶς νοσταλγικὲς ἀφιερώσεις.
— Ἐκεῖ, στὸ διάφανο νερὸ τοῦ χαντακιοῦ
φύτρωνεν ἢ χαρὰ μιὰ νύχτα,
καθὼς ἔσταζεν ἀπὸ τὸ κυπαρίσσι
ἢ θρηνητικὴ φωνὴ τῆς κουκουβάγιας —

Ἡ μνήμη μᾶς ἔφερε σ' αὐτὴ τὴν πολιτεία
μὲ τὰ γκρεμισμένα τείχη,
τὶς χορταριασμένες αὐλές,
τοὺς ἔρημους κήπους.
Κι' ἀπομείναμε
μὲ τὴν πικρὴν ἀνάμνηση
ἐνὸς κρυστάλλινου ἀστεριοῦ,
ποὺ ἔσβυσε στὴν παιδικὴ μας παλάμη.

II

Σ' αὐτὸ τὸ δρόμο μὲ τὰ κλειστὰ παράθυρα
κατοικεῖ ἢ μυρουδιά τῆς φτώχειας.

Ἔσπασεν ἡ χορδὴ τοῦ πιάνου
κ' ἔμεινεν ἡμιτελὴς ἡ συμφωνία τῆς ὁμίχλης.
Κανεὶς δὲν ἦρθε ν' ἀποχαιρετήσῃ
αὐτοὺς ποὺ ἔφυγαν μέσα στὴ νύχτα
γιατὶ δὲν εἶχαν ποῦ νὰ σταθοῦν.

Ἄλλα εἶναι νεκρά —
καὶ ὁ θόρυβος
καὶ τὸ πλακόστρωτο
κι' αὐτὴ ἡ τελευταία φωνὴ
ποὺ ἀκούστηκεν ἀπὸ τὸ τέταρτο πάτωμα ἐνὸς σπιτιοῦ
καθὼς προσπαθοῦσε ν' ἀνεβεῖ στὰ σύνεφα.

III

Στὰ σταυροδρόμια
στέκονται οἱ ἄνθρωποι καὶ ρωτοῦν.
Ρωτοῦν τὸν ἄνεμο
ποὺ σαρώνει τὶς ἐρειπωμένες στέγες,
ρωτοῦν τὸ Χρόνο
ποὺ θερίζει τοὺς ὄριμους καρπούς,
ρωτοῦν μιὰ γυναῖκα
ποὺ ἔσφιγγε στὴν ἀγκαλιά της τὸ νεκρὸ παιδί της.
Καὶ ὁ ἄνεμος πέρασε
χωρὶς ν' ἀποκριθεῖ,
καὶ ὁ Χρόνος θερίζε ἀμίλητος,
καὶ μόνον ἡ γυναῖκα στάθηκε
— γιὰ μιὰ στιγμή —
κ' ἔδειξε τὸ πεθαμένο παιδί της.

IV

Ἡ κάθε στιγμή
μᾶς φέρνει πρὸς κοντὰ στὸ Θάνατο,
σὲ μιὰ περιοχὴ
ποὺ τὴν κατοικοῦν ἀγάλματα,
σκουριασμένες πανοπλίες,
πετρωμένες καρδιές.

Μ. Ι. ΔΕΣΥΛΛΑΣ.

Ατμοπλοιοι «Επιθυμία»

Η ΤΑΝΕ τότε, τότε που ταξιδεύαμε με τὸ ἀτμόπλοιο «ΕΠΙΘΥΜΙΑ» γιὰ τὴ ζωὴ. Εἴμαστε ὄλοι, ὄλοι μας παιδιὰ, ἀνήσυχα ἔντομα μετὶ τὴς κερατῆς ὀρθωμένες γιὰ τὰ θριαμβικὰ τραγούδια τοῦ ἀνέμου καὶ γιὰ χυμό, γι' ἄφθονο, γιὰ πληθωρικό χυμό.

Κάτου στὴν προκυμαία, φυσικά, μᾶς εἶχαν ἀποχαιρετήσῃ μαντήλια, ἕνα λεπτὸ εὐγενικό σύννεφο ἀπὸ κάτασπρα, δακρυσμένα μαντήλια, καὶ γυναῖκες, γυναῖκες πολλές, ἄλλες κλεισμένες στὴς μαῦρες τοὺς ἐσάρπες, μελαγχολικές, κι ἄλλες—οἱ πιὸ πολλές— μετὶ χέρια πού σπάραζαν, μετὶ χέρια φλογισμένα ἀπὸ τὸν πυρετὸ τοῦ ἀποχωρισμοῦ μας.

“Ὅλα ὅσα μένουν δεμένα, σφιχταγκαλιασμένα μετὶ τὴ στέρεα γῆ, μᾶς εἶχαν ἀποχαιρετήσῃ ἀπὸ τὴν προκυμαία τοὺς.

“Ἔτσι βρεθήκαμε στὸ πέλαγος....

Θυμᾶμαι κείνες τὴς ὁμορφες καλοκαιρινὲς νύχτες, τοὺς ἀπόκοσμοὺς ἀχούς τοῦ ἀνέμου στὰ ξάρτια, καὶ τὴν πορεία μας στὰ ἴχνη τοῦ φεγγαριοῦ. Θυμᾶμαι καὶ τὴς ἀναμνήσεις, ὅσες μᾶς ἀκολούθησαν, ὅπως οἱ γλᾶροι, λιγάκι ὀξω ἀπὸ τὸ λιμάνι κ' ὕστερα χάθηκαν, ξαναγύρισαν στοὺς γνώριμους κόρφους, στοὺς γνώριμους κάβους, στὰ βράχια τοὺς, καρτερικά. (Ἀνάμεσά τοὺς ἀναγνωρίζω ἀκόμα τὴν πνοή σου, Ἀγγελική, τὴν πνοή σου πού μοσχοβολάει τριανταφυλλόκητους).

Στὴν κουπαστὴ ἀπόμεινε μονάχο τὸ μικρὸ ἀγόρι. Εἶχε τόσο ἀγαπήσει τὸ ἡμίφως καὶ τὴν περιπάθεια, τὸν ἀπόηχο καὶ τὴς ἀποχρώσεις, ὥστε, τὴς πιότερες φορές, νὰ μὴ μπορεῖ ν' ἀκολουθήσει ἄλλα βήματα ἀπὸ τὰ βήματα τῶν ἑστρων πάνου στὸ ἄλυρο νερό.

Κ' ἔτσι ξεκίνησε. Χωρὶς προορισμό, χωρὶς πυξίδα. Χωρὶς τὴν ἀγωνία γιὰ τὸ φθάσιμο, τὴν ἀνυπομονησία γιὰ τὸ λιμάνι. Ἦρεμο.

Κρατοῦσε τὴ μοναξιά καὶ τὴν περισυλλογή, τ' ὄνειρο καὶ τοὺς ρεμβασμούς του, σφιχταγκαλιασμένα στὰ χέρια του καὶ προχωροῦσε. Ὅμαλά ὅπως ὀλισθαίνει ἡ βροχὴ σὲ χιονισμένη βουνοπλαγιά.

Οἱ ἄλλοι, ἐμεῖς, διασκεδάσαμε στὴς τραπεζαρίες. Πολεμοῦσαμε ὀλόκληρες ὄρες μετὶ χαρτοπόλεμο, κυνηγοῦσαμε τὴς κοπέλες μετὶ στροβιλισμοῦ ἀπὸ γαλάζιες σερπαντίνες ἢ παίζαμε γύρω ἀπὸ τὴς πράσινες τσόχες μετὶ πείσμα, μετὶ σφιγμένα δόντια, μετὶ πά-

θος, μετὶ φανατισμό.

Τὸ μικρὸ ἀγόρι δὲν μποροῦσε ν' ἀκολουθήσει τὰ βήματά μας.

Πέρα ἀπὸ μᾶς, πέρα ἀπὸ τὰ τραγούδια, ἀπὸ τὸ χορὸ μας, σ' ἕνα γυάλινον κόσμο, σ' ἕναν κόσμο σκιῶν, περίμενε ποιὸς ξέρει τί, ἴσως ἕνα μικρὸ διάφανο θεό, ναρθεῖ ἀπὸ τὴ μεγάλη, τὴν ἀπέραντη θάλασσα, περιπατῶν ἐπὶ τῶν κυμάτων, καὶ νὰ τὸ πάρει, νὰ τὸ πάρει μαζί του.

Στὴς ὄρες τῆς περισυλλογῆς πάλι, στὴς ἀπογευματινὲς κίτρινες ὄρες, ὅταν τὸ σκοτάδι ψηλαφιστὰ ἐρχεται νὰ ἡδονιστεῖ μετὰ τὰ ἔμψυχα καὶ τ' ἄψυχα σύμβολα καὶ νὰ χαρίσει, ἀπόγονό του, σκιές, ἐκεῖνο, ἀνεβασμένο στὸ μπαστούνι τῆς πλώρης μετὶ ὀλάνοιχτα τὰ χέρια του, παρακαλοῦσε τὸ μικρὸ θεό, τὸ θεό του, γιὰ τὴν εὐτυχία, γιὰ τὴν ἡρεμία τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων.

“Ὅμως ἡ ἡρεμία δὲν ἦρθε τότε, ὅπως δὲν ἦρθε οὔτε κι' ὁ μικρὸς θεὸς πάνου στὰ κύματα. Ἦρθε, ἀντίθετα, ἡ μπόρα, μιὰ δυνατὴ σεπτεμβριανὴ μπόρα πού ξεσήκωσε ἄσπρους, χωρὶς κατεύθυνση, ἀφροὺς καὶ δυνατὸ, βορειοδυτικὸ ἄνεμο, ἡ μπόρα καὶ τὸ φῶς, μετὶ τὴν κοφτερὴ αἰχμὴ μιᾶς πυρακτωμένης ἀστραπῆς. Ἦρθε κοντὰ τοῦ ἡ γυναίκα.

Τὸ μικρὸ ἀγόρι διέκοψε τὴν προσευχὴ του. Φοβισμένο προσπάθησε νὰ κρυφτεῖ πίσω ἀπὸ τὴς ἄγκυρες καὶ τὰ σκοινιά. Μέσα στοὺς ρεμβασμούς του.

Ἐκεῖνη πλησίασε σταθερά. Τὸ βῆμα τῆς ἤχοῦσε βέβαιο, γεμάτο σαφήνεια, ὅπως οἱ χτύποι ἑνὸς ρολοιοῦ μέσα στὴ νύχτα.

Πῆρε τὸ χέρι τοῦ ἀγοριοῦ στὴς ζεστὲς παλάμες τῆς, ἀγκάλιασε τὸ μελαγχολικὸ νεανικὸ κεφάλι κι' ἄρχισε νὰ διηγεῖται μιὰν ἱστορία, τὴν ἱστορία τῆς Εὐας, ἔτσι ὅπως ξεκίνησε ἀπὸ ἀναστενὸ, ἔρημικὸ παράδεισο, γιὰ νὰ φτιάξει ἕναν κόσμο, τὸν κύκλο τῆς ζωῆς, τῆς ἐπιθυμίας.

—“Ὅλα εἶναι δικά μου, ἔργα δικά μου, ἔλεγε. “Ὅλα ἐγὼ τὰχω φτιαγμένα, ἐγώ.

Τὸ μικρὸ ἀγόρι κοιτοῦσε περίλυπο, ξαφνιασμένο. Γιὰ πρώτη φορὰ τὴ μυστικὴ προσευχὴ, τὸ ἐσωτερικὸ κυνήγι τοῦ διακόπτανε ἄγρια θριαμβικὰ βούκινα κ' ἰαχές βάρβαρες, πολεμικὲς ἰαχές ἀπὸ ἐπιτιθεμένους, μαύρους καβαλλάρηδες.

Ἐνα ρίγος διαπέρασε τὸ ἀδύνατο, τὸ ἀσκητικὸ κορμί του.

—Δὲν μπορῶ, δὲ σὲ θέλω, γυναίκα, δὲ ζητῶ τὴν ἐπιθυμία σου . . . Φύγε . . .

Ἡ ἄλλη, ἡρεμὴ πάντα, παρακάλεσε τὸ τσοῦρνο νὰ ξεχυθεῖ σ' ἕνα ὀλόθερμο τραγοῦδι, σ' ἕνα τραγοῦδι ἀγάπης, κι' ἄφησε τὸ κορμί τῆς ἐλευθερο στὸν ἀνατολικὸ, πυρωμένο ἄνεμο.

—“Έλα, μίλησε, έλα. Δέν υπάρχει τίποτα πιό δυνατό από τό πάθος, από τόν έρωτα τής ζωής.

(Σέ μιá πρόχειρη πίστα, πάνου από τό άμπάρι, κάποιο κορίτσι χόρευε, γιομίζοντας προκλητικές καμπύλες τή νύχτα, μ' ένα ώριμο ροδάκινο ανάμεσα στά γερά, κάτασπρά του δόντια. Ή μουσική πασπάλιζε μέ ζωηρό, κόκκινο χρώμα τή γέφυρα και τά καταστρώματα.)

—Θά περιμένω τό θεό, επέμενε τό μικρό άγόρι. Τό θεό που θαρθεΐ περιπατών επί τών κυμάτων.

—Δέν πρόκειται ναρθεΐ κανένας, δέν πρόκειται νά βρεΐς τίποτα, συνέχισε ή άλλη και τ' όδήγησε στην καμπίνα της.

Ήκεΐ, μέσα στη θαλπωρή, σ' έναν ούρανό από βαθύπυρες ντάλιες, στο άρωμα τών μεταμεσονυχτίων έπαφών, ό μικρός όνειροκόπος, που ζητούσε νά βρεΐ τό θεό του, όλισθησε πέρα από τή μοναξιά και τή σιωπή, πέρα από τ' όνειρο κι' από τήν ήρεμία στη γή, στα μονοπάτια που μένουν χαραγμένα πάνω στο βρώμικο χώμα.

Τό άτμόπλοιο «ΕΠΙΘΥΜΙΑ» ταξίδευε, ταξίδευε στην ύγρη επιφάνεια.

—Δέν υπάρχει τίποτα πιό δυνατό από τόν πόθο, ξαναμίλησε, πολλή ώρα άργότερα, ή γυναίκα, μαζεύοντας τήν άκαταστασία του δωματίου. Τί λές;

Ήκεΐνο δέν ήταν πιά ήρεμο, δέν ήταν πιά εύτυχισμένο. “Άνοιξε τά φιλιστρίνια για νά θριαμβεύσει παντού τό μεσημβρινό φώς, και παράγγειλε νά φέρουν κρασί όση μεγαλύτερη ποσότητα μπορούσαν.

“Υστερα, μεθυσμένο, πλησίασε τήν πράσινη τσόχα. “Επαιξε μ' έπιμονή, μέ πάθος, μέ τό φρένιασμα του άλόγου που χυμάει, χλιμιντρίζοντας, μέσα στη φωτιά.

“Ως τά μεσάνυχτα.

Τότε, όταν πιά είχαν πάψει όλοι οί συριγμοΐ από τίς σφαΐρες, όλες οί κραυγές, οί ένθουσιασμοΐ και τά πολεμικά θούρια, χωρίς τή γυναίκα, χωρίς τό πιωτό, χωρίς τό χαρτί, πλησιάζοντας κατάκοπο στην κουπαστή του, είδε έκεΐ κοντά, έκεΐ δίπλα του— ποιόν άλλον;—τό μικρό, διάφανο θεό, νά περιπατεΐ επί τών κυμάτων και νά τό καλεΐ, σε μιá μυστική, άγνή συνομιλία.

Μόνο—αυτό φαινόταν καθαρά—που στο λευκό, αίθέριο του μέτωπο, έκεΐ ανάμεσα στα χρυσά μαλλιά και τά θαλασσινά, ξάστερα μάτια, άντιφέγγιζε μιá αίμάτινη σταλαγματιά.

“Ίσως από τό άκάνθινο στεφάνι τών άνθρώπων.

ΤΑΣΟΣ ΚΟΡΦΗΣ.

Σ Π Υ Ρ Ο Σ Ν Ι Κ Ο Κ Α Β Ο Υ Ρ Α Σ

ε υ λ α β ι κ ο α φ ι ε ρ ω μ α σ τ η μ ν η μ η τ ο υ

Ή από τήν «Κερκυραΐκή Σχολή» δέν υπάρχει μόνον ή άνάμνηση. Ή πάρχουν άκόμη κάποιες φωνές, που διατηρούν τή συγκίνηση εκείνης τής έποχής, και φέρνουν, ως τά χρόνια τά δικά μας, τό μακρυνό άρωμά της και τήν έντελώς ιδιαίτερη ευαισθησία της. Ή Είρήνη Α. Δεντρινοΐ, ό Νίκος Λευτεριώτης, ό Σπύρος Νικοκάβουρας—ό πικραμένος ποιητής, που έσβησε τόν περασμένο χρόνο.

Φέρνουμε στη μνήμη μας, αυτή τή στιγμή, κάποιες σελίδες του, που δέ θάπρεπε νάχαν λησμονηθεΐ. Και τίς μεταφέρουμε έδω— έτσι, χωρίς κανένα σχόλιο—, για νά ξαναμιλήσουν μόνες, μ' αυτή τή φωνή τή γεμάτη πάθος και λυρισμό, στους νέους άνθρώπους του καιρού μας.

ΟΝΤΑΣ περάσω τό στενό γιοφύρι
Και φτάσω στα ψηλά νά προσκυνήσω,
Τήν πλάνη τής ζωής θά λησμονήσω
Στό άστραφτερό τής νέας αύγής πορφύρι.
Κι' όντας τό ούράνιο άκούσω σημαντήρι,
Τό νοΐ και τήν καρδιά θά έπουρανίσω,
Και μέ φώς τήν ψυχή θά έναρμονίσω,
Που τής άλήθειας τό άχραντο κριοντήρι
Στής άρετής τό περιβόλι αιστάνθη,
“Άρωμα θεΐο, στάλαγμα από τ' άνθη.
Ήδού, προς τ' άγια βήματα βαδίζω,
Στην ύψηλή τήν κορυφή άνεβαίνω,
Σά χαραυγή ροδόξανθη ροδίζω
Και τ' άγιο φώς τών ιδεών λαβαίνω.

“Απολλώνιο

ΜΕΘΥΣΤΙΚΙΑ είναι ή σάρκα σου σαν τό ληνό που βράζει,
Κ' έχει του κρόκου άρώματα και του λωτοΐ. Κερήθρα
Τά χείλη σου, τά λόγια σου μαλαματένια ρεΐθρα.

“Ο ρ α μ α

Τὸ φίλιδισι τ' ὀλόλευκο — ὁ τράχηλός σου — κράζει
Φιλιά. Νὰ στρώσω νὰ διαβεῖς βερύλλια καὶ τοπάζια
Δὲν ἔχω, καὶ τὴ δροσερὴ τοῦ δέντρου πρασινάδα
Μαδῶ καὶ δάφνες ραίνω σε. Κυπριδαμαδρυάδα
"Ἄν εἶσαι ἢ νύφη τοῦ γιαλοῦ, βασίλισσα γαλάζια,
Μίλησε. — «Τῆς Ἑλιᾶς κλαρὶ μὲ σημαδεύει, Κόρη
Τῆς κεφαλῆς οἱ ἀθάνατοι μὲ κρᾶζουνε, σαρκῶν
"Ἰσκιους" τὰ πάντα ἕνα βωμὸ θεῶν θὰ κάμω. Δόρυ
Κρατώντας, ἐγεννήθηκα τέλεια. Ἐγὼ ἀσηκῶν
Τὰ ἀνθρώπινα! Τὸ μῖσος καὶ ἡ ἀγάπη, ὦ ναί, θὰ λείπει
Κάποτε· γειά σου, μὲ καλοῦν χαλκοβαμμένα τὰ ὕψη».

Β ὦ δ ι

ΜΟΥΓΚΡΙΖΕΙ στὸ φτελιᾶ, ποὺ τῶχει δέσει
Ἡ κορασιά, τὸ βαρβάτο δαμάλι.
Μυρίζεται τὰ χόρτα, δὲν τοῦ ἀρέσει
Χαψιά στὸ ὄγρὸ τὸ στόμα του νὰ βάλει.
Τέλος, ἀποσταμένο πιά, γυρίζει
Τὰ μάτια του ἀπ' τὴν ὁμορφὴ ἀγελάδα,
Κ' ἐνῶ γιὰ νὰ πλαγιάσει γονατίζει,
Ἄναπειέται ὀλόρθο· τὴν πεδιάδα
Ἄνανταριάζει μὲ φωνὴ ποὺ σκιάζει.
Ἐστρίαξε, καὶ τρέχει ὅσο ποὺ φτάνει
Τὴν κόρη ποὺ κοιμᾶται στὸ πλατάνι,
Καὶ στέκει· μυριστὰ τήνε κοιτάζει,
Τῆς γλύφει τὸ κεφάλι, μὰ ξυπνάει,
Καὶ πιάνοντάς το ἀπ' τὸ σκοινί, γελᾷ.

*Ω σεῖς ὅπου
διαβαίνετε...

Ω ΣΕΙΣ ὅπου διαβαίνετε, γνέφια γοργά, καὶ πᾶτε
Στὸν μαῦρον Ὁκεανό,
*Ω σεῖς ποὺ τόσο ἀθόρυβα ἀγάλι ἀγάλι σπᾶτε
Τὸ σάβανο ποὺ ἐντύσετε τὸν ὁμορφὸ οὐρανό,

Τώρα ποὺ ἀνάρια φαίνονται οἱ μαγεμένοι φάροι,
Προτοῦ προβάλει ἡ Αὐγὴ,
Μιὰν ἀστραπὴ χαρίσετε στὸ μαῦρο μου κουφάρι
Ποὺ σέρνεται στὴ γῆ.

ΣΤΙΧΟΥΣ θὰ γράψω σὲ παλιὰ λησμονημένα ὀστράκια,
Μέσα στὰ πέπλα τ' ἀργυρὰ τοῦ φεγγαριοῦ ποὺ πλένε,
Καὶ θὰ περάσω τὴ βραδυὰ μὲ τὰ νυχτοκοράκια,
Τὰ σκοτεινά, ποὺ κλαίνε.

Σ τ ί χ ο υ ς
θὰ γράψω...

Κι' ὅταν προβάλει ὀλόχαρα ἡ αὐγὴ τ' ὠραῖο της βλέμμα,
Καὶ πάψει ἀναστενάζοντας τοῦ ἀκρογιαλιοῦ ὁ ἀχός,
Σὰ λαβωμένος θὰ συρθῶ περίλυπα στὸ ρέμα,
Νὰ κλάψω μοναχός.

ΑΠΟΨΕ κάτι μὲ πλανᾶ
Τὴ λύρα νὰ τονίσω,
Μὲ τὰ λουλούδια νὰ μιλήσω
Κι' ὀλόγλυκα νὰ σοῦ φιλήσω
Τὰ μάτια σου τὰ γαλανά.

Ἄποψε κάτι
μὲ πλανᾶ...

Ἄποψε δέρνεται ὁ γιαλὸς
Μοιρολογίστρας ξωτικιάς,
Ἄποψε κάποιας κατοικιάς
Νεραΐδολοῖ,
Στριφογυρίζει τὸ σκοτι
Μὲ γάμπες ρόδινες, λευκές,
Πάνω στὴ χλόη.

Ἄποψε κάποια κεφαλὴ
Μέδουσας βγαίνει στὴ νυχτιά,
Ἄποψε ἄλοι!
Ἄποψε κάτι μὲ καλεῖ
Μὲς στὰ σκοτάδια,
Ἄποψε τὰ ποτήρια τ' ἄδεια,
Ἄϊμέ!
Ἄπ' τὴν καρδιά μου ἐγιόμισες, καῦμέ!

Ἄσπερι,
διάφανο . . .

ΑΣΠΕΡΙ, διάφανο, χρυσό, ποῦσαι γεμάτο ἀγνότη,
Καὶ κρέμεσαι ψηλά,
Καὶ πότε σύγνεφα σὲ κλειοῦν, καὶ πότε μὲ λαμπρότη
Τὸ θῶρι σου γελᾷ,

Καὶ πάλι ξανακρῦβεσαι, καὶ πάλι ἀπὸ κεῖ πάνω
Νὰ λάμπεις δὲν ἀργεῖς,
Μὲ τὴ χαρά, μὲ τὸν καῦμό, τέτοιο παιγνίδι κάνω
Κ' ἐγὼ στὴ μαύρη γῆς.

Μὲ βαρεμένη
τὴν ψυχὴ . . .

ΜΕ βαρεμένη τὴν ψυχὴ σὰν ἔρθουν τὰ ἔρμα γέρα
Μὲ ξεπλεγμένα ὀλόλευκα μαλλιά θὰ ξεκινήσω,
Καὶ σὲ μιὰ ράχη θ' ἀνεβῶ ψηλά μὲ τὴ φλογέρα
Τοῦ βίου μου τὸν ἐπίλογο πικρὰ νὰ τραγουδήσω.

Θὰ πῶ τραγούδι στὸ χλωμὸ χινόπωρο ποὺ ἀχνίζει,
Στοῦ ἡλίου τὸ δίσκο ποὺ βουτᾶ χρυσώνοντας τὸ κύμα,
Θὰ τραγουδήσω τὸ βοριά τὸν ἄγριο ποὺ μανίζει,
Κί' ἀπὲ τὸ νεκροθάφτη μου ποὺ θὰ μοῦ ἀνοίξει μνήμα.

Κί' ὅταν οἱ μέρες μου σωθοῦν καὶ πρῶτο βράδυ ἡ ἀχτίδα
Τοῦ φεγγαριοῦ τὸ μνήμα μου στὸ δέντρο βρεῖ ἀποκάτου,
Τότες θὰ πῶ πὼς ἔβαλα τοῦ τέλειου τὴ σφραγίδα,
Στὸ πλέον ὠραῖο μου ποίημα, στὸ ποίημα τοῦ θανάτου.

Σ. ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑΣ.

Παλιοκαστριτσα

αποσπασματα

ΑΝ ΝΙΚΗΣΩ τούτη τὴ φορά, εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου, τότες ἐσώθηκα.
Ἐχθροὶ μου οἱ ἄνθρωποι — ὄχι τὰ ἄτομα. Ἐχθροὶ μου οἱ συγκεν-
τρωμένοι ἄνθρωποι. Ξένοι — κι' ἄς τοὺς γνωρίζω χρόνια τώρα —
ξένοι καὶ ἀδιάφοροι καὶ ἄπονοι. Ἀπὸ τὸ τίποτα ἔρχεται κλε-
φτά, ὑπουλα, αὐτὴ ἡ αἴσθησις — ἄγχος, βραχνᾶς, πὼς νὰ τὴν ποῦμε; —
ποῦ σὰν ἀσθένεια ἀπλώνεται στὰ πράγματα. Περνάει μιὰ ὥρα, καὶ ἡ
μορφὴ — ἢ τὸ χρῶμα — ἔχει ἀλλοιωθεῖ. Ἦρθε ἀπὸ τὸν δρίζοντα σὰν
πνιγηρὸ ἀγέρι; Ξεφύτρωσε ἀπὸ τὴ γῆς τὴν ἴδια σὰ φαρμακερὸ χορτάρι;
Δὲν ξέρω . . . δὲν ξέρω. Ξέρω μονάχα πὼς θέλω νὰ φύγω.

Ὁ χῶρος, φυσικά, εἶταν ἀνεύθυνος. Κουβαλοῦσα μαζί μου τὴν κα-
ταδίκη μου. Ἀπὸ χρόνια οἱ συγκεντρωμένοι ἄνθρωποι μὲ εἶχαν ἐξορίσει
ἀπὸ τὴ συντροφιά τους. Ἔτσι μαζεμένοι — ὅλοι μαζί — ἔχαναν τὴν ἀν-
θρώπινη ἰδιότητα. Δὲν εἶταν κἂν μικρὲς ξεχωριστὲς μηχανές. Εἶταν
ἀλληλένδετες μηχανές μὲ κάποια κοινὴ κινητήρια Δύναμη. Σιδηροτροχοὶ
ποῦ ἔστριφαν γύρω σὲ ὀδοντωτοὺς τροχοὺς, πιστόνια ποῦ ἀνεβοκατέβαι-
ναν, σιδερένιοι βραχιόνες ποῦ ξεπετοῦσαν ἄσαρκους ἀγκῶνες. Καὶ εἶχαν
ὅλες αὐτὲς οἱ μηχανικὲς κινήσεις κάτι τὸ ἀδυσώπητο καὶ τὸ τελειωτικό.

Δὲν ἔμενε παρὰ ἡ φυγὴ. Ὅπως τὴν ἄλλη φορά καὶ τὴν ἄλλη. Δὲν
εἶταν εὐκόλο νὰ μετρηθοῦν πιά οἱ φορές. Μὲ τὴν πόρτα νὰ κλείνει πίσω
μου. Μὲ τὰ φῶτα τοῦ αὐτοκινήτου νὰ διαλύουν τὴ σκοτεινιά τοῦ δρόμου.
Μὲ τὴ βροχὴ στὰ μαλλιά μου καὶ τ' ὄγρὸ χῶμα γιὰ προσκεφάλι. Ὅ,τι
δήποτε, ὅπουδήποτε, φτάνει νὰ γλυτώσω ἀπὸ τ' ἀπάνθρωπο γύρισμα καὶ
τὸ ταίριγμα τοῦ ἀτσαλιοῦ. Καὶ εἶτανε πάντα τὰ μάτια μου ὄγρὰ ἀπὸ
τὸν πόνο.

Γιατὶ τίποτε δὲν ἐπιθυμοῦσα πιὸ πολὺ ἀπὸ τὸ ν' ἀγαπήσω τοὺς
ἀνθρώπους καὶ νὰ αἰσθανθῶ ἄνετα ὅπου βρισκόντανε καὶ κείνοι. Μιὰν ὥρα
πρὶν εἶταν σὰν ἀνάλαφρο χᾶδι ἢ στοργὴ μου γιὰ τὴ γριά μὲ τὰ ξερά
κλαριά στὸ κεφάλι, γιὰ τὸ νέο μὲ τὸ γαρύφαλλο στὸ στόμα. Καὶ εἶτανε
ἀχτίδα τοῦ ἡλίου στὴν καρδιά μου ἢ ἀγάπη μου γιὰ τοὺς φίλους μου.
Γιὰ σήμερα, σκέφτηκα, γλύτωσα.

Ἦστερα, ὑπουλα, κλεφτά, μὲ πλησίασε ὁ θάνατος, ἀφοῦ « τὸ νὰ εἶ-
σαι μόνος σημαίνει θάνατος ». Εἶτανε πικρὴ ἢ γεύσις τοῦ νεροῦ. Τὰ πράγ-
ματα βάλθηκαν ν' ἀλλάζουν ὄψη. Σὲ λίγο, ἄρχισαν οἱ πρῶτες ἀργὲς κι-

νήσεις από τους σιδερένιους βραχίονες, και από τη μηχανή ξέφυγε ένα μουγγρητό.

* * *

“Ετσι, πάνω στην ήττα, ξεκίνησε για να παλαίψει με ισχυρότερο άκόμη αντίπαλο. Για να φτάσει στο κορύφωμα της απόγνωσης και να δοκιμάσει την άντοχή της σ’ όλη της την έκταση.

“Εκεί, ανάμεσα στους ανθρώπους, έμενε μουνδιασμένη ή επίγνωση πώς ή μελαγχολική διάθεση είτανε περαστική, πώς υπήρχανε — ένα λόγο μονάχα ν’άλεγε — χέρια πρόθυμα ν’ απλώσουν και να βοηθήσουν. Μά έδω, στην άκρη της θάλασσας, με κυρίαρχο τόν άγέρα, μπορούσε να ζήσει τόν άληθινό θάνατο: τήν άδιαφορία τής φύσης.

Πίσω της ξελαρυγγίστηκε για λίγο τó μεγάλφωνο. Μά, καθώς σίμωνε στο μικρόν κόλπο, ó άγέρας άδραξε τή φτηνή φωνή, τήν τίναξε, τήν κουρέλιασε και, τελικά, τή διάλυσε.

“Ετσι, κόπηκε κάθε έπαφή με τó έξοχικό κέντρο. “Εμενε ó πόνος με τά νύχια άρπαχτικού πουλιού να σφίγγει τήν καρδιά της.

“Ο δρόμος τής φυγής είταν άκρη — άκρη στη θάλασσα, πάνω από τις τραχιές, χαλαρωμένες πέτρες, ξυστά στο τοίχωμα τών βράχων.

“Ο άλμυρός άγέρας ούρλιαζε τó θρίαμβό του. “Αδέσμευτος, πανίσχυρος, με δούλη κι’ άγαπητικά του τή θάλασσα. “Αδιάφορος για τά πάντα. Για τις πουρναριές που άγωνιούσαν ψηλά, στις σχισμάδες, για τήν ανθρώπινη ψυχή που άγωνιούσε στο δρόμο τής φυγής.

Στο κούφωμα του βράχου, προφυλαγμένη από τόν άγέρα, μαζέφτηκε σαν άσκητης στη μικροσκοπική του σπηλιά.

— Τώρα πολέμα σαν μπορείς, είπε με τó νού της. Πολέμα τά σκληρά κόκκινα βράχια και τó χαλασμό τής πλάσης. Τ’ ανταριασμένο πέλαγο και τά φιδίσια μάτια του κόλπου. Κυρίως, πολέμα τόν όρίζοντα που δέν έχει τελειωμό.

Τότες πλάκωσε ó μεγάλος έχθρός με τις πολλές και ποικίλες μορφές. Είταν μέσα στα κύματα που σχίζονταν στα βράχια λίγα μέτρα παρακάτω. Είταν στη βοή του άγέρα και στο βρόντο κάπου στο βάθος του κόλπου. Θάνατος στα κύματα, θάνατος στο νεκρικό κανόνι, θάνατος στην καρδιά της.

“Ηρθαν τά χρόνια άπανωτά και βρέθηκε γερασμένη. Χωρίς

άγαπημένα πρόσωπα κοντά της. Μόνη με τήν ανέλετη φύση. “Εξαλλο τó ένα κύμα έπεσε κι’ αυτοχτόνησε στα άγκαθερά βράχια. “Εσπασε, και τά ξαφρίσματά του άσπρισαν στόν άγέρα. Τó νερό ξανάπεσε στα βράχια και χύθηκε από τά τρύπια χείλη τους σε τόσες άφρισμένες πηγές. “Υστερα ήρθε τ’ άλλο κύμα, τυφλό για τή μοίρα του άδελφού του, άδιάφορο για τή δική του, κι’ αυτοχτόνησε και κείνο. Κι’ όλο βροντούσε τó νεκρικό κανόνι στο βάθος του κόλπου, (ή νάτανε καράβι που κινδύνευε;).

« *Η τε θάλασσα άνέμου μεγάλου πνέοντος διηγείρετο...* »

“Ακουσε τó κλάμα τής ίδιας της καρδιάς και τή φωνή τής απόγνωσης της. Τίποτε δέν άποκρίθηκε. Τίποτε δέν είτανε ή ανθρώπινη ύπαρξή της σε σύγκριση με τά βρύα τά ριζωμένα στην πλάκα κάτω από τήν επιφάνεια τής θάλασσας: καφετιά μαλλιά που τάφερνε και τάπαιρνε τó κύμα, πασχίζοντας να τ’ άποχωρίσει από τήν πέτρα.

“Ετσι είταν που ó θάνατος έσκυψε και τήν πήρε στην άγκαλιά του. “Ο άγέρας δέ χαμήλωσε τόν τόνο του. “Ο κόλπος συνεχίσε βαθυπράσινος και όργωμένος. Οί όρθοί βράχοι, σαν μενχίρ μιās προϊστορικής έποχής, κράτησαν τή σκληρή, κλειστή έκφρασή τους. Προστέθηκαν σ’ αυτά και κάποιες άλλες γνώριμες εικόνες, κάποιοι άλλοι γνώριμοι ήχοι. Μιά μυγδαλιά άνθισμένη. Τó τραγούδι ένός βιολιού. “Ο κρότος τής βροχής στη στέγη τής κάμαράς της. Μιά ρονιά που έσταζε. Τó φεγγάρι ανάμεσα σε δυό κλωνάρια έλιάς. Τó νερό που έτρεχε σ’ ένα χορταριασμένο χαντάκι. “Ολα αυτά συνέχιζαν ύστερ’ από τó θάνατό της. “Αδιάφορα και κείνα που τόσο τάχε άγαπήσει, όσο και τ’ άλλα, που τής είτανε ξένα.

Ποιός θυμότανε τώρα εκείνους πουΐχαν σταθει σε τούτη τή μεριά με τήν πίκρα στα χείλη τους;

“Ακούμπησε σε μιá προεξοχή του βράχου. “Ακούμπησε σ’ άγαπητόν όμο. “Ενοιώσε τή ζεστασιά και τή στοργή του, τή σιγουριά τής σφιχτόδετης σάρκας κάτω από τó ανασκουμπωμένο μανίκι.

“Ωστε μπορούσε ή άνάμνηση να πάρει τή μορφή τής ύλης; Κι’ άκόμη, να διατηρήσει τή δροσερότητα τής συγκεκριμένης στιγμής, όσο άπόμακρη και να είταν;

“Ένα λουλούδι κίτρινο σάλευε άνεπαίσθητα στο άνοιγμα της σπηλιάς.

“Ο λογισμός της άδράνησε. Τά χρώματα και ή βοή σά νά γίνηκαν ένα με την ύπαρξή της. Σε τίποτε δέν παράλλαζαν τά μαλλιά της από τά βρύα πού τάφερνε και τάπαιρνε ή θάλασσα. Τό βλέμμα της άποροφήθηκε από την κινούμενη έκταση, και τά ματόφυλλά της άκινήτησαν. Έδω, δίπλα στο άναταραγμένο πέλαγος, μποροϋσες νά όραματιστείς τό Λυτρωτή νά περπατάει πάνω στην καρδιά σου και νά τή γαληνεύει.

« και άνέβη προς αυτούς εις τό πλοΐον, και εκόπασεν ό άνεμος... »

* * *

Τό γαύγισμα ένός σκύλου βρόντησε την πόρτα της συνειδητής μου ύπαρξης. Αύτός ό ήχος του έξω κόσμου εΐτανε δυσάρεστος. Σήμαινε τή γειτονιά των ανθρώπων. Λίγην ώρα πριν, αυτούς άποζητοϋσα με όλη τή δύναμη της ψυχής μου, αυτούς έκραζα μες στη φρίκη της μοναξιάς μου. Καί άς μην τδξερα. Τώρα όμως ειχαν έρθει πολύ άργά. Αύτά τά κεραμίδια, πού για πρώτη φορά παρατηροϋσα άνάμεσα στις πυκνοφυτεμένες έλιές πού κατρακυλοϋσαν ως τή θάλασσα, εΐτανε παρείσαχτα στο δικό μου κόσμο. Ο άνεμος της καρδιάς μου ειχε κοπάσει. Η μοναξιά δέ με φόβιζε πιά.

Και τότες, λυτρωμένη, ξαναγύρισα στους ανθρώπους.

Μ. ΑΣΠΙΩΤΗ.

Τ ζ ε φ ρ υ Τ σ ω σ ε ρ

Α Ν στα προγράμματα των άγγλικών σχολείων της μέσης εκπαιδευσεως ό Σαίξπηρ άντιστοιχεί προς τον Αισχύλο, τό Σοφοκλή, τον Εϋριπίδη και τον Άριστοφάνη των έλληνικών σχολικών προγραμμάτων, στα «Διηγήματα της Καντερβουρίας» του Τζέφρυ Τσώσερ δίνεται συνήθως ή τιμητική θέση πού στα έλληνικά σχολικά προγράμματα έχουν τά όμηρικά έπη. Δέν πρόκειται νά συγκρίνουμε έδω τον πατέρα της άγγλικής προς τον πατέρα της έλληνικής ποιήσεως. Κάνουμε, άπλά και μόνο, τή διαπίστωση μιås άντιστοιχίας, πού όσο κι αν δέν επεκτείνεται και σε άλλους οϋσιαστικώτατους τομείς, εΐναι πάντως ύπεραρκετή για νά δείξει, με τον σχηματοποιημένο έστω τρόπο πού την παρουσιάζουμε, τή σημασία του τσωσερικού έργου.

“Όσοι άποπειράθηκαν νά γράψουν τή βιογραφία του Τσώσερ τονίζουν πώς τά ύποθετικά στοιχειά, πού κι αυτά μ’ έξαντλητικές έρευνες κατόρθωσαν νά συγκεντρώσουν, εΐναι πολύ περισσότερα από τά τεκμηριωμένα, και πώς τά τελευταία εΐναι πολύ λίγα. Από τά στοιχειά λοιπόν αυτά, τ’ άδιαμφισβήτητα δηλαδή και τ’ άλλα τά περισσότερο ή λιγώτερο αϋθεντικά, συνάγονται συνοπτικά τά έξης :

“Ο Τζέφρυ Τσώσερ γεννήθηκε γύρω στα 1340, κατά πάσα πιθανότητα στο Λονδίνο, όπου ό πατέρας του, γαλλικής ίσως καταγωγής, άσκοϋσε τό επάγγελμα του κρασέμπορου. “Εζησε τό μεγαλύτερο μέρος της ζωής του μέσα στην τύρβη, κοσμική και έμπορική, της άγγλικής πρωτεύουσας. Δέν ύπάρχει τίποτε τό άντιφατικό σ’ αυτό, γιατί ή τάξη των έμπόρων, οργανωμένη καθώς εΐταν σε πανίσχυρες συντεχνίες, ειχε σημαντική πέραση την εποχή εκείνη. Διόλου παράδοξο, λοιπόν, αν ό γιός ένός “Αγγλου κρασέμπορου συνδέθηκε από την έφηβική του ήλικία και με τούς αϋλικούς ακόμα κύκλους της πατρίδας του. Δέκα έξη χρονών προσλήφθηκε στην ύπηρεσία της δούκισσας της Κλαρεντίας, και στα 1359 τον βρίσκουμε με τις άγγλικές δυνάμεις εισβολής στη Γαλλία. Στη μάχη του Ρετέλ, κοντά στις Ρήμες, τον έπιασαν οι Γάλλοι αιχμάλωτο. Από τό γεγονός ότι ό Βασιλιάς του, Έδουάρδος Γ’, έσπευσε τότε νά καταβάλει δέκα έξη λίρες λύ-

τρα για να τον απελευθερώσει (λίρες, βέβαια, της εποχής εκείνης), που ξεπερνούν, σε αγοραστική αξία, τις πεντακόσιες σημερινές), συμπεραίνουμε πώς πρέπει να ήταν κιόλας αξιόλογο πρόσωπο. Γυρίζοντας στην Άγγλία διορίστηκε, κάμποσον καιρό αργότερα, «βαλέττους κάμεραι ρέτζις», θαλαμηπόλος του ανώτατου αρχοντα. Έπειτα από τρεις περίπου δεκαετίες έβασε στο στόμα ενός από τους τύπους των «Καντερβουριανών Διηγημάτων» του τοῦτα τὰ χαρακτηριστικά λόγια: «Υπηρετῶ στην Αύλη ὅλη μου τὴ ζωή. Μάρτυράς μου ὁ Θεός, πώς, ταπεινὸ ἂν κ' εἶναι τὸ πρόσωπό μου, τὸ ἀξίωμά μου ὅμως δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητο. Περιστοιχίζομαι ἀπὸ ἄρχοντες, ἀλλὰ δὲν ἀνοίγω ποτὲ συζήτηση μαζί τους. Ξέρω καλά πὼς ὁ Κύρης μου ἔχει περισσότερες γνώσεις ἀπὸ μένα. Ὅ,τι λέει τὸ θεωρῶ ἀναντίρρητο. Λέω κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο πράγμα, ἢ κάτι τὸ παρόμοιο. Βλάκας τρανὸς λογιέται κείνος πὸν τολμᾷ, ἢ πὸν τοῦ περνᾷ ἔστω ἀπὸ τὸ νοῦ, νὰ κάμει στὸν ἀφέντη του τὸν ἔξυπνο. Μὰ τὴν πίστη μου, οἱ ἀφέντες δὲν εἶναι κορόιδα!» Στὰ 1368 τὸν πήρε στὴν ὑπηρεσία του ὁ περίφημος Ἰωάννης τῆς Γάνδης, δούκας τῆς Λαγκαστρίας, πὸν τὸν πρόωρο θάνατο τῆς γυναίκας του (1369) τὸν ἔκλαψε ὁ ποιητὴς σ' ἕνα ἀπὸ τὰ πρῶτα του ποιήματα.

Ἀκολούθησαν δέκα χρόνια στὸ διπλωματικὸ σῶμα. Στὰ 1372 κατέβηκε, μέλος ἀποστολῆς, σὴν Γένοβα για νὰ διαπραγματευτεῖ τὴ σύναψη ἐμπορικῆς συμβάσεως με τὴν ἰταλικὴ αὐτὴ πόλη—Genova, la Superba—, πὸν ἀμφισβητοῦσε τότε ἀκόμα στοὺς Βενετοὺς τὴν κυριαρχία σὴν Μεσόγειο. Ἀπὸ τὴ Γένοβα πετάχτηκε σὴν Φλωρεντία καὶ τὴν Πίζα, καὶ ξαναγύρισε σὴν Ἄγγλία στὰ 1373. Τὸ ταξίδι τῆς Ἰταλίας ἐπέδρασε ἀφάνταστα σὴν κατοπινὴ ποιητικὴ του σταδιοδρομία. Μᾶς θυμίζει ἔτσι τὴ χορεία τῶν μεταγενέστερων του ποιητῶν καὶ καλλιτεχνῶν ὄλων σχεδὸν τῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης πὸν σὴν Ἰταλία πρωτοβαφτίστηκαν στὰ νάματα τοῦ ἑλληνορωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Ὁ Δάντης, βέβαια, εἶχε πεθάνει μισὸν αἰῶνα πρὶν, οἱ δυὸ ἄλλοι ὅμως φωστῆρες τῆς ἰταλικῆς Ἀναγεννήσεως, ὁ Πετράρχης καὶ ὁ Βοκκάκιος, εἶταν ἀκόμα σὴν ζωή. Τὸ Βυζάντιο βρισκόταν πιά στὸ δρόμο τῆς παρακμῆς, μόνο πὸν τὰ ἑλληνικὰ φῶτα εἶχαν ἀρχίσει νὰ μεταλαμπαδεύονται λίγο—λίγο σὴν Ἰταλία καὶ ἀπ' ἐκεῖ σ' ὅλη τὴ δυτικὴ Εὐρώπη. Τὴν ἴδια περίπου ἐποχὴ πὸν ὁ Τσῶσερ ἐρχόταν σ' ἐπαφὴ με τὸ μεσογειακὸ πνεῦμα, Ἕλληνες, ὅπως οἱ διάσημοι κληρικοὶ Βαρλαάμ καὶ Λεόντιος Πιλάτος, ὁ Ἰωάννης Καντακουζηνὸς καὶ ὁ πολυμαθέστατος Μανουὴλ Χρυσολωρᾶς, ἄνοιγαν πρῶτοι τὸ δρόμο πὸν θ' ἀκολουθοῦσε ὕστερα ἀπὸ δυὸ γενιές ἢ λαμπαδηφορία τῶν σοφῶν προσφύγων τοῦ Βυζαντίου.

Μὲ τὸν Βαρλαάμ καὶ τὸν Πιλάτο εἶχε συνδεθεῖ καὶ ὁ Πετράρχης καὶ ὁ Βοκκάκιος. Ἄν με τοὺς δυὸ τελευταίους εἶχε συναντηθεῖ καὶ ὁ Τσῶσερ παραμένει ἕνα ἀπὸ τ' ἀξεδιάλυτα μυστήρια τῆς ἱστορίας. Στὸν πρόλογο τοῦ «διηγήματος» τῆς Γρισέλδης, ὁ Τσῶσερ ἀναφέρει τὸν Φραγκίσκο Πετράρχη, τὸν «δαφνοστεφανωμένο», ὅπως λέει, «ποιητὴ, πὸν ἔκαμε νὰ λάμψει ἡ Ἰταλία ὅλη με τὴν ποίησή του».

Ὅπως κι ἂν ἔχουν τὰ πράγματα, κ' ἕνα βιαστικὸ μόνο βλέμμα ἀρκεῖ για νὰ πειστοῦμε πὼς ἡ ἑλληνικὴ ἐπίδραση (μυθολογία, ἱστορία καὶ φιλοσοφία ἀκόμα), ἐπίδραση ἔμμεση, στὸ ἔργο τοῦ Τσῶσερ, εἶναι ἀπὸ τὶς πιὸ ἰσχυρές. Θὰ μπορούσε νὰ γραφεῖ ὀλόκληρο βιβλίο για τὴν ἐπίδραση αὐτὴ καὶ τὶς πηγές τῆς.

Στὰ 1374 τοῦ δόθηκε τὸ προνόμιο νὰ παίρνει ἀπὸ τὰ κελάρια τοῦ Βασιλιᾶ ἕνα κροντήρι κρασί τὴν ἡμέρα. Τὴν ἴδια χρονιά διορίστηκε τελωνειακὸς ἐπόπτης Λονδίνου. Οἱ διορισμοὶ σὲ νέες θέσεις, οἱ προβιβασμοί, οἱ συντάξεις, με δυὸ λόγια ἢ αὐξουσα βελτίωση τῶν οικονομικῶν του καὶ ἡ κοινωνικὴ του ἀνόρθωση, συνεχίστηκαν, με μιὰ μόνο διακοπὴ, ὡς τὸ θάνατό του. Ἡ διακοπὴ αὐτὴ, 1386—89, ὀφείλεται σὴν προσωρινῇ πτώσει ἀπὸ τὴν ἔξουσία τοῦ προστάτη του Ἰωάννη τῆς Γάνδης. Τὰ τρία αὐτὰ χρόνια στάθηκαν ἡ μαύρη περίοδος τῆς ζωῆς του. Ὅχι μόνο ἔχασε ὅλα του τὰ προνόμια καὶ τὶς θέσεις, ἀλλὰ καὶ τὴ γυναίκα του Φιλίππη, πὸν τ' ὄνομά τῆς τὸ συναντοῦμε για πρώτη φορὰ σ' ἕνα ἔγγραφο τοῦ 1366. Πέθανε στὰ 1400, καὶ εἶναι ὁ πρῶτος Ἄγγλος ποιητὴς πὸν ἡ σορὸς του ἐναποτέθηκε στὸ Ἀββαεῖο τοῦ Οὐεστμίνστερ καὶ ἀπετέλεσε ἔτσι τὸν πυρῆνα τῆς κοσμοξάκουστης «Γωνιάς τῶν Ποιητῶν».

Τὸ ἔργο του, ὀχτακόσιες δίστηλες πυκνοτυπωμένες σελίδες (ἔχουμε ὑπόψη μας τὴν κλασικὴ πιά ἔκδοση τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης), μπορεῖ νὰ διαιρεθεῖ σὲ τρία μέρη.

Τὸ πρῶτο, ἡ παραγωγή τῆς πρώτης του δημιουργικῆς περιόδου, εἶναι βαθιὰ ἐπηρεασμένο ἀπὸ τὴ μεσαιωνικὴ γαλλικὴ λογοτεχνία. Στὸ μέρος αὐτὸ ἀνήκει τὸ ποίημα για τὴ Μπλάνς, δούκισσα τῆς Λαγκαστρίας, καθὼς καὶ ἡ μετάφραση τοῦ γαλλικοῦ ποιήματος τοῦ 13ου αἰῶνα «Le Roman de la Rose».

Στὴ δεύτερη περίοδο, 1372—84, ἀνώτερη πολὺ ἀπὸ τὴν πρώτη, ἡ κυριώτερη ἐπίδραση εἶναι ἡ ἰταλικὴ. Πρῶτοπά του ὁ Δάντης, ὁ Πετράρχης καὶ ὁ Βοκκάκιος. Ὁ «Τρωῖλος καὶ ἡ Χρυσήδα» του δὲν εἶναι, ἂν τὸ καλοεξετάσουμε, παρὰ μιὰ ἐλεύθερη ἔμμετρη μετάφραση τοῦ «Φιλόστρατου» τοῦ Βοκκάκιου. Στὴν ἴδια περίοδο ἀνήκουν τὰ ποιήματα «Ἡ Ζωὴ τῆς Ἁγίας Καικιλίας», «Παράπονο σὴν Κυρά μου», «Κοινοβούλιο Πουλιῶν», «Τὸ Παράπονο τοῦ

Ἔρη», «Τὸ Σπίτι τῆς Φήμης» καὶ ἄλλα. Σ' ἔλα ἡ ἐπίδραση τῶν τριῶν μεγάλων Ἰταλῶν τῆς Ἀναγεννήσεως εἶναι ὀλοφάνερη. Στὸ «Κοινοβούλιο Πουλιῶν» μᾶς δίνει ὁ ποιητὴς ἕνα δεῖγμα τῆς χιουμοριστικῆς του διαθέσεως, ποῦ κάνει καὶ σήμερα ἀκόμα τὰ «Διηγήματα τῆς Καντερβουρίας» ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ εὐχάριστα ἀναγνώσματα ποῦ ἔχει νὰ μᾶς προσφέρει ἡ τόσο πλούσια ἀγγλικὴ λογοτεχνία.

Τὰ «Διηγήματα τῆς Καντερβουρίας», μαζί με τὸ «Θρόλο τῶν Καλῶν Γυναικῶν», τὸ «Παράπονο τῆς Ἀφροδίτης» καὶ μερικὰ ἄλλα, θεωροῦνται συνήθως ὡς καρποὶ τῆς τρίτης του περιόδου. Καὶ ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως, βέβαια, εἶναι. Τίποτε πιὸ χαρακτηριστικὰ ἀγγλικὸ ἀπὸ τὰ «Διηγήματα τῆς Καντερβουρίας», ὅσο κι' ἂν εἶναι ἐμπνευσμένα καὶ ἐπηρεασμένα ἀπὸ τὸ «Δεκαήμερο» τοῦ Βοκκάκιου.

Τὰ «Διηγήματα» εἶναι, χωρὶς ἀμφιβολία, τὸ σημαντικώτερο ἔργο τοῦ Τσῶσερ. Σ' αὐτὸ ὀφείλει τῆς φήμης του καὶ τὴν ἐπίζηλη θέση ποῦ ἔχει στὴν ἱστορία τῆς ἀγγλικῆς ποιήσεως, σ' αὐτὸ, περισσότερο παρά σὲ ὁποιοδήποτε ἄλλο ἔργο του, βλέπουμε τὴ δύναμη τῆς τέχνης του. Μὲ τί χιούμορ, μὲ τί πάθος, μὲ τί παρατηρητικότητα, μὲ τί ζωντάνια ξεδιπλώνει ὁ Τσῶσερ ἐμπρὸς μας τὴ ζωὴ τῆς μεσαιωνικῆς Ἀγγλίας!

Ὁ Τζῶν Μόρλυ, στὸ βιβλίον του «Ἄγγλοι Λογοτέχνες ἀπὸ τὸν Τσῶσερ ὡς τὸν Ντένμπαρ», συγκρίνει τὰ «Διηγήματα τῆς Καντερβουρίας» μὲ τὸ «Δεκαήμερο» τοῦ Βοκκάκιου. Ἀξίζει νὰ παραθέσουμε τὴν ἔγκυρη γνώμη του.

Τὴν ἰδέαν νὰ μᾶς δώσει μιὰ σειρά «διηγημάτων», ποῦ νὰ συνδέονται μεταξύ τους, τὴ δανείστηκε ἴσως ὁ Τσῶσερ ἀπὸ τὸ Βοκκάκιον, «ἀλλά», προσθέτει ὁ Μόρλυ, «τὸ σχέδιον τοῦ Τσῶσερ εἶταν καλλίτερον ἀπὸ τὸ σχέδιον τοῦ «Ντεκαμερόνε», καὶ οἱ ἐπιδιώξεις του πιὸ μεγάλες... Ὁ Βοκκάκιος, ποῦ πέθανε εἴκοσι πέντε χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸν Τσῶσερ, τοποθέτησε τὴ σκηνὴ τοῦ ἔργου του σ' ἕναν κῆπο, ὅπου εἶχαν ἄποσυρθεῖ ἑπτὰ κοσμικὲς νέες καὶ τρεῖς κοσμικοὶ νέοι περιμένοντας νὰ περάσει ἡ ἐπιδημία τῆς πανούκλας ποῦ εἶχε πέσει στὴ Φλωρεντία στὰ 1348... Στὸν τερπνὸ αὐτὸν κῆπον περνοῦσαν τὴν ὥραν τους λέγοντας ἱστορίες ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου. Οἱ ἱστορίες αὐτῆς, κατὰ κανόνα ἄσμενες, συχνὰ γεμάτες σπιρτάδα καὶ ποῦ καὶ ποῦ ὠραιότατη ποίηση, εἶναι ἀπλὰ καὶ γοητευτικὰ πεζογραφήματα. Στὴ θέση τῶν Ἰταλῶν καὶ Ἰταλίδων, ποῦ ἐγωιστικὰ ἀποτραβήχτηκαν ἀπὸ τὸν κόσμον ποῦ ἀποδεκάτιζε τὸ τρομερὸ θανατικὸ, ὁ Τσῶσερ βάζει μιὰ ὅσο μποροῦσε μεγαλύτερη παρέαν Ἀγγλῶν κάθε κοινωνικῆς τάξεως, ἀντρῶν καὶ γυναικῶν, ποῦ τοὺς ἐνώνει μιὰ γκαρδιακὰ ἀδελφωσύνη. Καὶ ἀντὶ νὰ τοὺς τοποθετήσῃ σ' ἕναν κῆπον γιὰ νὰ περνοῦν ἐκεῖ ἀργόσχολα

τὴν ὥραν τους, μᾶς τοὺς παρουσιάζει καβάλλα σ' ἄλογα, καρβάνι ξεκινημένο γιὰ κάποιον προορισμό. Ὁ σύνδεσμός τους δὲν εἶταν ζήτημα κοσμικῶν σχέσεων ἢ ἀτομικοῦ συμφέροντος, ἀλλὰ ζήτημα θρησκευτικῆς πίστεως, τέτοιας ὅμως μορφῆς, ποῦ νὰ μὴν ἀποκλείει τὸ γέλιο καὶ τ' ἀστεῖα — μιὰ λαϊκὴ ἐκδήλωση θρησκευτικοῦ ζήλου, σύμφωνη μὲ τὶς συνήθειες τῆς ἐποχῆς, τὸ προσκύνημα στὸν τάφον τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ τῆς Καντερβουρίας».

Τὰ «Διηγήματα τῆς Καντερβουρίας» εἶναι, βέβαια, ἔμμετρα. Ὁ Τσῶσερ χρησιμοποιεῖ, μὲ περίσσια τέχνη, δεκασύλλαβους ὁμοιοκατάληκτους στίχους. Τὸ ἔργο ἀρχίζει μ' ἕνα θαυμάσιον Πρόλογον. Ὁ ποιητὴς μᾶς μπάζει ἔτσι στὸ θέμα του καὶ μᾶς παρουσιάζει, καθένα μὲ τὴ σειρά του τὰ μέλη τῆς ἀνοιχτοκαρδῆς παρέας ποῦ ξεκίνησε ἕνα ἀπριλιάτικο πρωινὸ ἀπὸ τὸ πανδοχεῖον «Τάμπαρντ» γιὰ τὸ προσκύνημα — πανηγύρι τῆς Καντερβουρίας. Πόσο ζωντανά, μὲ τί ρεαλισμὸ καὶ ψυχαναλυτικὴ δεινότητα, προπάντων ὅμως μὲ τί χιούμορ, μᾶς ζωγραφίζει τοὺς τύπους αὐτοὺς — τὸν ἱππότη, ποῦ πολέμησε στὴν Αἴγυπτον μὲ τὸν Πέτρο Λουζινιάν, Βασιλιᾶ τῆς Κύπρου, τὴν ἠγουμένισσαν, ποῦ τὰ γαλλικὰ της εἶχαν τὴν προφορά καὶ τὴ σύνταξιν τοῦ Στράτφορντ καὶ ὄχι τοῦ Παρισίου, τὸν ἔμπορον μὲ τὰ διχαλωτὰ γένια καὶ τὸ φλαμανδικὸ καπέλλο, τὸ φοιτητὴ τῆς Ὁξφόρδης μὲ τοὺς εἴκοσι τόμους τῆς ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας καὶ ποῦ «παρ' ὄλη τὴν παιδείαν του εἶταν σχεδὸν ἀδέκαρος» (τίποτε, βλέπετε, δὲν ἄλλαξε ἀπὸ τότε!), τὸ ναυτικὸ ἀπὸ τὸ Ντάρτμουθ, «θαλασσόλυκον, ποῦ δὲν εἶχε τὸ ταῖρι του ἀπὸ τὸ Χάλ ὡς τὴν Καρχηδόνα», τὸ γιαντρὸ ποῦ ἤξερε ἀπ' ἕξω τὸν... Ἀσκληπιὸν (συγχαρεῖται τὸν τὸν Τσῶσερ ἂν καμμιὰ φορὰ κάνει καὶ κανένα λάθος), τὸ Διοσκουρίδην, τὸν Ἱπποκράτην καὶ τὸ Γαληνόν, τὴ μισόκουφην γυναῖκα ἀπὸ τὸ Μπάθ, τὸ μυλωνᾶ, καὶ τόσους καὶ τόσους ἄλλους... Περνᾶ ἀπ' ἐμπρὸς μας, σὰ σὲ κινηματογραφικὴ ταινία, ὁ πολύχρωμος κόσμος τῆς μεσαιωνικῆς Ἀγγλίας.

Ἀλλὰ ὁ Τσῶσερ, χωρὶς νὰ τὸ θέλει ἴσως, μᾶς παρουσιάζει ὄχι μόνον ὄλους αὐτοὺς τοὺς ἀμίμητους τύπους, μᾶς παρουσιάζει — μᾶς ἀποκαλύπτει καλλίτερα — καὶ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ του. Τὸ ἔργο του εἶναι ἔργο ἐνὸς προφανῶς εὐχάριστου, καλόκαρδου, αἰσιόδοξου τύπου, ἐνὸς γνώστη τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, ἐνὸς παραμυθᾶ ἐξοικειωμένου μὲ τὶς διαλέκτους τῆς πατρίδας του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴ γαλλικὴν, τὴν ἰταλικὴν καὶ τὴ λατινικὴν γλῶσσαν. (Οἱ ἄφθονοι γαλλισμοὶ ποῦ μεταχειρίζεται εἶταν σὲ καθημερινὴ χρῆσιν μεταξύ τῶν μορφωμένων Ἀγγλῶν τοῦ καιροῦ του). Εἶταν ἐπίσης ἄνθρωπος δραστήριος καὶ μυαλὸ πραχτικόν, κι ἄς εἶχε δοσοληψίας μὲ τὶς μοῦσες! Ἀπὸ τὸ πρῶν ὡς τὸ βρόδον φρόντιζε τὶς δουλειές του καὶ, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ τόσο χαριτωμένα ὁ ἴδιος, ἀφοῦ

πρώτα έκανε μεθοδικώτατα και αντιποιοτικώτατα τόν άπολογισμό τής πεζής του ήμέρας, τραβούσε έπειτα ίσια σπίτι του για ν' άπομονωθεί και γράφει στίχους ή άφοσιωθεί στην άγαπημένη του μελέτη. Είταν όμως και ένθουσιώδης φίλος του ύπαιθρου — χαρακτηριστικό κι αυτό του ίσορροπημένου ανθρώπου — και «όταν έρχεται ό Μάης ό μήνας (τά λόγια είναι δικά του) κι άκούω τά πουλιά νά κελαϊδοϋν και βλέπω τά λουλούδια νά ξεπετιοϋνται στα χωράφια, έχετε γειά τότε βιβλία και διαβάσματα!»

Π. Γ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ.

Χ Ρ Ο Ν Ι Κ Α

Τό Βρετανικό Ίνστιτούτο Κερκύρας συνεχίζει κανονικά την πνευματική και καλλιτεχνική δραστηριότητά του.

Διαλέξεις. — Έτσι από τόν Όχτώβρη ως τό Δεκέμβρη του 1952 δόθηκαν στην αίθουσα του οί άκόλουθες διαλέξεις:

1) F r a n c i s K i n g: Γκρέαμ Γκρήν και Ήβλιν Γουό. 2) Σοφία Ζαρμπή: Τό τραγούδι και ή έλληνική μουσική. 3) Τάσος Νικοκάβουρας: Ή σχολική μουσική διαπαιδαγώγηση. 4) Νίκος Βαρότσης: Σπύρος Νικοκάβουρας (Φιλολογικό μνημόσυνο). 5) Μ. Ι. Δεσύλλας: Ένα καλλιτεχνικό μνημείο του Εικοσιένα (Τό έργο του Παναγιώτη Ζωγράφου).

Μουσικές Τρίτες. — Έπίσης στην ίδιαν αίθουσα συνεχίζονται, μπροστά σέ πυκνό άκροατήριο, οί «Μουσικές Τρίτες», με εισηγήσεις τής δ. Μαρία Στούπη και μετάδοση κλασικής μουσικής από δίσκους.

Φιλολογικές Άπογευματινές. — Οί Φιλολογικές Άπογευματινές τής Πέμπτης, με όμιλητή τόν κ. Μ. Ι. Δεσύλλα και με άνάγνωση αντιπροσωπευτικών κειμένων νεοελλήνων πεζογράφων και ποιητών, σημειώνουν πάντα την ίδιαν έξαιρετική έπιτυχία. Άπό τό Νοέμβρη του 52 ως τό Γενάρη του 53 αναλύθηκαν και διαβάστηκαν κείμενα τών Νικηφόρου Βρεττάκου, Ν. Καζαντζάκη, Ίωνος Δραγούμη, Κ. Γ. Καρυωτάκη, Στράτη Μυριβήλη, Ήλία Βενέζη.

Χριστουγεννιάτικη Βραδυά. — Στις 23 Δεκεμβρίου του 1952 οργανώθηκε «Χριστουγεννιάτικη Βραδυά» με τό άκόλουθο πρόγραμμα:

1) Σύντομη εισήγηση τής δ. Χαράς Στούπη. 2) Κ. Ντίκενς:

Άπόσπασμα από τό διήγημα «Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα» (Μετάφραση: Μ. Άσπιώτη — Άνάγνωση: Μ. Ι. Δεσύλλας) 3) Ι. Μπράμς: Ή σιωπηλή νύχτα (Μετάδοση από δίσκους). 4) Ρωμανού: Τό Κοντάκιο τής Γέννησης (Άνάγνωση: Λιάνα Μ. Δεσύλλα). 5) Κ. Παλαμά: Χριστούγεννα (Άπαγγελία: Τ. Παπαναστασάτος). 6) Θ. Σ. Έλιοτ: Τό ταξίδι τών Μάγων (Μετάφραση — Άπαγγελία: Λιάνα Μ. Δεσύλλα). 7) Α. Παπαδιαμάντη: Ύπνρέτρα (Άνάγνωση: Τ. Παπαναστασάτος). 8) Α. Σικελιανού: Διόνυσος επί λίκνω (Άπαγγελία: Μ. Ι. Δεσύλλας). 9) Γ. Φ. Χαίντελ: Άποσπάσματα από τό «Μεσσία» (Μετάδοση από δίσκους).

Έκθέσεις. — Στις παραμονές τών Χριστουγέννων οργανώθηκε έκθεση έργων του λαϊκού τεχνίτη του Εικοσιένα Παναγιώτη Ζωγράφου, και του Άγγλου τοπιογράφου και εϋθυμογράφου του 19ου αιώνα Έντουαρντ Λήαρ.

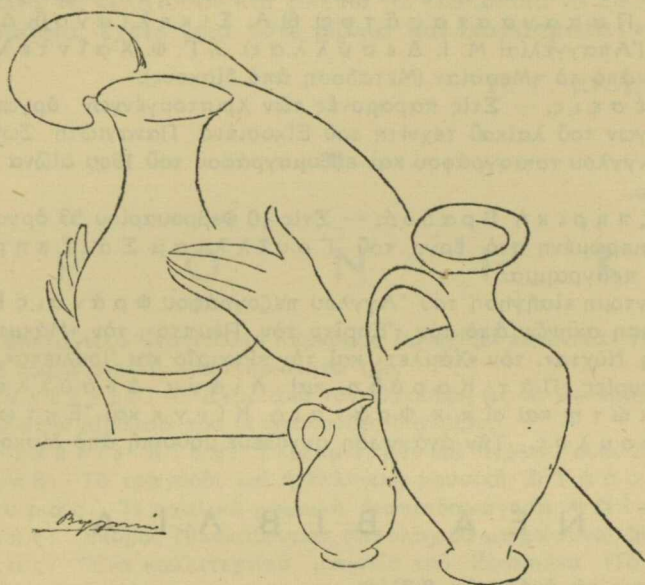
Σαίξπηρική Βραδυά. — Στις 10 Φεβρουαρίου 53 οργανώθηκε βραδυά άφιερωμένη στο έργο του Γουίλλιαμ Σαίξπηρ, με τό άκόλουθο πρόγραμμα:

1) Σύντομη εισήγηση του Άγγλου πεζογράφου Φράνσις Κίνγκ. 2) Άνάγνωση σκηνών από τόν «Έρρίκο τόν Πέμπτο», τόν «Μάκμπεθ», τή «Δωδέκατη Νύχτα», τόν «Χάμλετ» και τόν «Ρωμαίο και Ίουλιέτα». Πήραν μέρος οί κυρίες Πάτ Καρύδη και Λιάνα Δεσύλλα, ή δ. Μ. Άσπιώτη, και οί κ. κ. Φράνσις Κίνγκ και Έκτωρ Κολιακόπουλος. Τήν άνάγνωση συνόδευε μουσική από δίσκους.

Ν Ε Α Β Ι Β Λ Ι Α

Έλάβαμε τά άκόλουθα βιβλία:

α) [Κ. Δαφνή]: Κωνσταντίνος Ζαβιτζιάνος — Ό άνθρωπος και τό έργο του. Κέρκυρα, 1952. Σελ. 95 και μία φωτογραφία έκτός κειμένου. Βιογραφία του έκλεκτου Κερκυραίου πολιτικού, που πέθανε στις 28 Ίουνίου 1951. Μία έκδοση που «δέν είναι μόνον ένα μνημείον άγάπης και τιμής προς ένα έκλεκτόν Έλληνα και Κερκυραίο, αλλά και συμβολή εις την έρευναν τής Νεωτέρας πολιτικής ιστορίας τής χώρας και ειδικότερον τών πολιτικών και κοινωνικών άγώνων τής Κερκύρας. β) Άδέλας Μέρλιν: Έκπαιδευτικό ταξίδι. Κέρκυρα, 1952. Τό τρίτο μυθιστόρημα τής γνωστής Κερκυραίας πεζογράφου. Τό «πρώτο κερκυραϊκό μυθιστόρημα τής κατοχής», όπως χαρακτηρίστηκε. γ) Γουίλλιαμ Σαίξπηρ: Τρωίλος και Χρυσίδα. Κωμωδία. Μετάφραση και εισαγωγή Β. Ρώτα. Ίκαρος. [Άθήνα, 1952]. δ) Γουίλλιαμ Σαίξπηρ: Βασιλιάς Λήρ. Τραγωδία. Μετάφραση και εισαγωγή Β. Ρώτα. Ίκαρος. [Άθήνα, 1952].

Σχέδιο της ζωγράφου Βιργινίας

Ο «ΠΡΟΣΠΕΡΟΣ» ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΤΟΥ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ (ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΘΕΟΤΟΚΗ, ΑΡ. 46) ΚΑΙ ΤΥΠΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΓΕΡΟΜΕΡΙΑΤΗ (ΚΑΛΟΧΑΙΡΕΤΟΥ, ΑΡ. 4—ΚΕΡΚΥΡΑ) ΣΕ ΤΡΙΑΚΟΣΙΑ ΠΕΝΗΝΤΑ ΑΝΤΙΤΥΠΑ